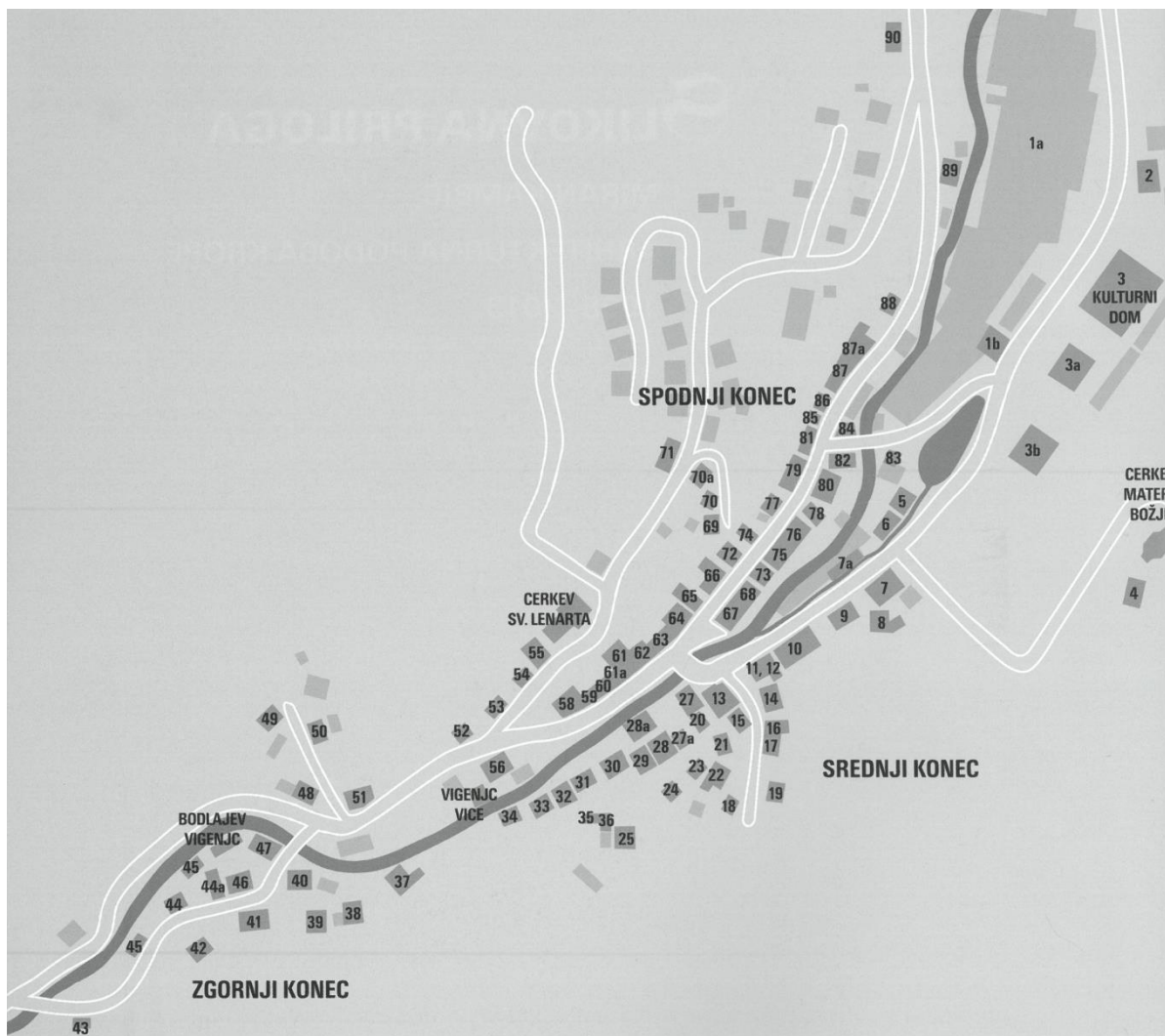

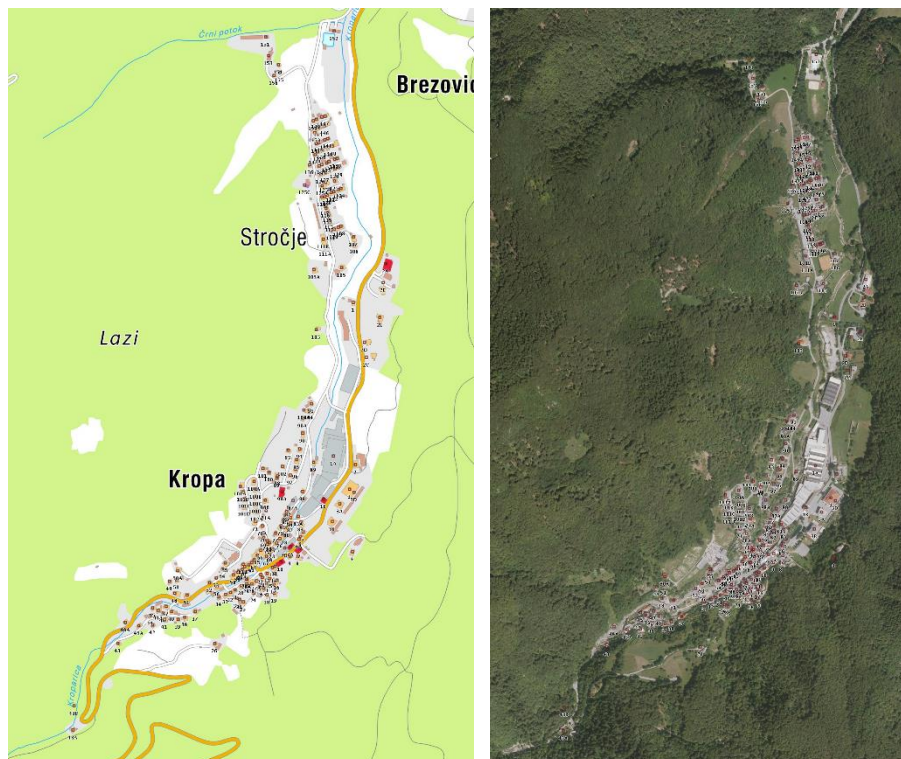
KROPA – HIŠE IN LJUDJE

Hišne številke v Kropi
Vir: Vigenjc št. 13 (Glasilo Kroparskega muzeja)

★★★★

Kropa - danes

Kropa na topografski in orto-foto karti, 2013
Vir: geopedija.si

★★★★

Starejše domačije v Kropi

Kropa. (545 m, 892 pr.) Leži v ozki dolini ob Kroparici. Hiše v nji so sezidane največ v italijanskem slogu, nekatere že v 16. in 17. stoletju.

Vir: Kranjska dežela (spisal Josip Ciperle, 1899)

Vajsgeber (Eržen) / **Ledrar** (RAGOR, Eržen)

Kropa št. 1 – Tischler (lastnik Smolei, FK 1827), Ledrar (lastnik Kokalj Lovro). // **Kropa št. 89** – Pri Ledrarju (lastnica Kokalj Neža, 1995).

Na domačiji so strojili kože.

Vir: RAGOR

Ledrarjeva hiša, 1936
Vir: arhiv Božo Zupan

Lovro in Lovrenc Kokalj, 1954
Vir: arhiv Rok Gašperšič

Pri Ledrarju, 1998
Vir: Vigenjc št. 13 (Foto Miran Kambič)

Pri Ledrarju, 2015
Vir: RAGOR (Foto: Nina Kobal)

Kopir (RAGOR, Eržen) / Florjanček (Eržen) / Hercelnov Gregor (Eržen)

Kropa št. 2 – V Kotu ali Kot (lastnik Praprotnik Anton // Lastnik Pesjak Janez do 1832 // Lastnica Repinc Neža (1842) // Lastnik Dobre Blaž (od 1846) // Lastnik Šlibar Jakob (1868-1896) // Kopir (Lastnik Magušar Janez, 1896- 1918 // (lastnik

Resman Florijan / lastnica Micka Resman, roj. Petrač / lastnik Resman Andrej). // Kropa št. 88 – Pri Kopirju (lastnik Smrekar Gregor, 1995).

Hiša leta 1712 še ni stala, ker v »kapeliškem urbarju" ni zabeležen njen letni prispevek za takrat novo romarsko cerkev Matere Božje v Kropi, dobila pa je hišno tablico z dvojko leta 1770, ko so splošno oštevilčili stanovanjske stavbe. Letnica 1764, naslikana na notranji strani vratc stenske omarice, vzdane v hiši, nam pove, da je takrat hiša že stala.

Vir: Zadnji rudarji na Jelovici

Kdaj po priselitvi v Kropo je kupil Blaž Dobre hišo št. 2, se iz razpoložljivih virov ne da dognati. Hiša je bila po zidavi in velikosti nekoliko boljša kajža. prislonjena v breg, kakor drugod pod hribij Podstrešje s skodlasto, danes opečnato streho je že dolgo prezidano v dve manjši sobi, pod katerima leže stari stanovanjski prostori: hiša s štirimi okni v kamnitih okvirih, po dva na vzhod in na jug. in kamra. Veža k njima, s hišnim vhodom iz kamnitih podbojev s polkrožno preklado, ima stopnice za podstrešje (na »vrh«) ter se podaljšuje v kuhinjo s prezidkom, ki ga prvotno ni bilo. Zunanja stena veže in kuhinje je ometan skalni breg za hišo. Pod hišo in kamro je klet, v katero se stopi z občinske poti. ki vodi mimo hiše ob potoku onstran nje. Med potjo in potokom je za jezik sveta za vrtiček, ki ga potok spomladi in jeseni včasih skoraj zalije. V kleti so gospodarji imeli delavnico, shrambo ali hlev.

Vir: Zadnji rudarji na Jelovici

Potem (po l. 1896 op. p.) je hišo prevzel Janez Megušar iz Kališ, po katerem se hiši še sedaj pravi pri Kopirju (mož je namreč tako izgovarjal besedo krompir), ki pa se je po prvi svetovni vojni vrnil kmetovat na posestvo v Kališih.

Vir: Zadnji rudarji na Jelovici

Pri Kopirju

Vir: Zadnji rudarji na Jelovici

Op.: Hiša v Kropi (sedaj št. 88, prej št. 2), ki je bila nekdanj last rudarja Blaža Dobreta – Prijatelja (Foto: Sl. Škriba)

Op.: Zapis rojstva fužinarskega sina Antona Praprotnika na vratcih zidne omarice v Kropi št. 88 (nekdanj št. 2).

Kopirjeva hiša (Kropa št. 88), 1961
Vir: Vigenjc X. (Foto: Slavko Škriba)

Pri Kopirju, 2015
Vir: RAGOR (Foto: Nina Kobal)

Pleš (RAGOR) / Cenetov France (Eržen) / Korbar (Eržen) / Rajgelj (Eržen)

Kropa št. 3 – ta star Benko (lastnik Haffner, FK 1827), France (lastnik Rajgelj Janez). // Kropa št. 87 – Pri Plešu (lastnik Rajgelj Anton, 1995).

Pri Plešu, 1965
Vir: arhiv Rok Gašperšič

Pri Plešu, 2015
Vir: RAGOR (Foto: Nina Kobal)

Nace (Eržen) / Lojzmanček (RAGOR, Eržen)

Kropa št. 4 – Mathianig / ni zapisa (lastnik Bostianzhizh / Suppan, FK 1827), Nace (lastnik Zupan Gregor). // Kropa št. 86 – Pri Lojzmančku / Pri Lojzmanu (lastnik Lotrič Stanko, 1995).

Lastnik hiše je bil Alojz (po domače Lojz oz. Lojzek).

Vir: RAGOR

Pri Lojzmanu, 2015
Vir: RAGOR (Foto: Nina Kobal)

Pri Žolčku (Eržen) / Kolez (RAGOR, Eržen)

Kropa št. 5 – ni zapisa (lastnik Scholler, FK 1827), Kolez (lastnik ---). // Kropa št. 85 – Pri Kolezu (lastnik Habjan Rudolf, 1995).

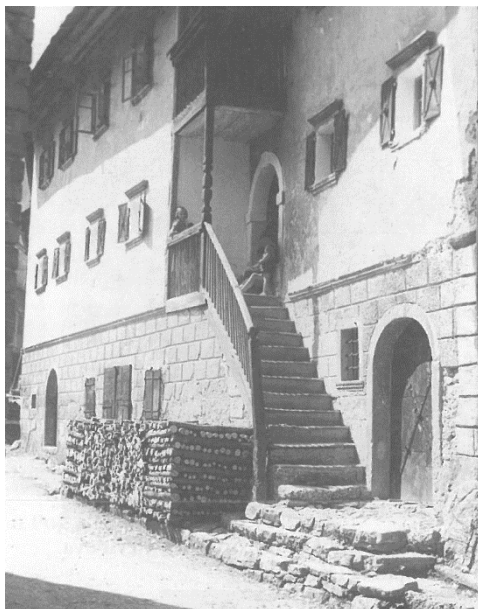

Pri Kolezu, 2015
Vir: RAGOR (Foto: Nina Kobal)

Bevc (RAGOR, Eržen) / Zarnikovca (Eržen)

Kropa št. 6 – ni zapisa (lastnik Suppann, FK 1827), Zarnik / Bevc (lastnik Rabič Ignac). // Kropa št. 81 – Pri Bevcu (lastnik Žaberl Vinko, 1995).

Bevčeva hiša (Kropa št. 81), 1955
Vir: Vigenjc X. (Foto: Vinko Pirc)

Pri Bevcu, Zarnikovca
Vir: delcampe.net

Fotografija prikazuje hišo v Spodnji Kropi. Desna je 9,82 in danes 81; pri Bevcu, pri Zarnikovci. V njej je bila čitalnica. Zarnik je bil učitelj v Kropi. Tu je tudi umrl. Nasproti njej je Poljčeva, kjer so Zupanovi izdelovali mehove. / Vir: Joža Eržen
Vir: Jože Eržen

Pri Bevcu, 2015
Vir: RAGOR (Foto: Nina Kobal)

Vklesana nova hišna številka
Vir: RAGOR (Foto: Nina Kobal, detajl)

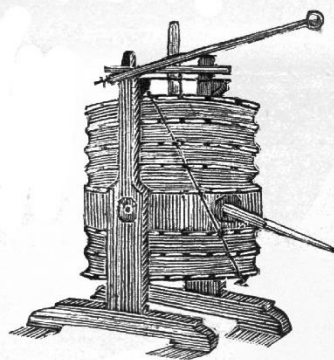

Poljč (RAGOR, Eržen)

Kropa št. 7 – Polz (lastnik Suppann, FK 1827), Polc (lastnik Zupan Andrej). // Kropa št. 84 – Pri Polču (lastnica Tomažević Marija, 1995).

Včasih so izdelovali kovaške mehove.
Vir: RAGOR

Nove mehe za ogenj pihati

izdelujem podpisani vsakega kroja naj bolj okrogle. Cena po velikosti od 25 do 125 gld. Cenik pošiljam zaastonj in poštnine prostiga.

Izdelujem tudi dobre straije za špeh rezati, s katerem se prav dobro in hitro izreže. Cena po velikosti od 10 gld. do 13 gld.; kdor tega potrebuje, naj se oglasi

pismeno ali osebno pri

Matija Zupanu,

(90—1)

v Kropi na Gorenjskem.

**Oglas izdelovalca mehov M. Zupana
Oglasnik, 24. 11. 1880**

Pri Poljču, 2015

Vir: RAGOR (Foto: Nina Kobal)

Špital – Ubožnica (RAGOR, Eržen) / Padar (RAGOR, Eržen) / Balant (Eržen)

**Kropa št. 8 – Peter / Sliver (lastnik Fabian / Punde, FK 1827), Špital (lastnik ---). //
Kropa št. 82– Špetav / Pri Padarju (lastnik Petrač Janez, 1995).**

Gospodar je bil padar, ranocelnik. Kasneje je bila tu ubožnica, po domače špetav. Slednje hišno ime ni več v rabi.

Vir: RAGOR

Špital – ubožnica, 2015
Vir: RAGOR (Foto: Nina Kobal)

Pibrovc (RAGOR, Eržen) / Flajs (RAGOR, Eržen)

Kropa št. 9 – Pibrouz (lastnik Pibrouz, FK 1827), Pibrovec (lastnik Pibrovec Gašper). // Kropa št. 80 – Pri Pibrovcu / Pri Flajsu (lastnik Kavčič Lenart, 1995).

Nekdanji gospodar je prijateljaval s Karlom Zoisom, oba sta bila zbiralca mineralov.
Vir: RAGOR

Pri Pibrovcu / Pri Flajsu, 1998
Vir: Vigenjc št. 13 (Foto Miran Kambič)

Pri Pibrovcu / Pri Flajsu, 2010
Vir: zurnal24.si

Pri Pibrovcu / Pri Flajsu, 2015
Vir: RAGOR (Foto: Nina Kobal)

Nata (RAGOR, Eržen) / Žaberletov Zdravko (Eržen)

**Kropa št. 10 – Schagar (lastnik Schmittek, FK 1827), Nata (lastnik Varl Fortunat). //
Kropa št. 79 – Pri Natu (lastnik Žaberl Alojz, 1995).**

**Natova hiša (Kropa št. 79), 1956-58
Vir: Vigenjc X. (Foto: Marijan Zadnikar)**

Na pragu Natove hiše

Vir: Kronika (Iz vigenjca in fužin v tovarno)

Op.: Alojzij Pesjak, Lojzev, roj. 1859, žebjar v zadrugi od vstopa 1895, na pragu hiše št. 10, ki je bila nekoč last malega fužinarja in žebljarskega podjetnika Fortunata Varla.

Pri Natu, 2015
Vir: RAGOR (Foto: Nina Kobal)

Portal – stara hišna številka
Vir: RAGOR (Foto: Nina Kobal, detajl)

Magušarjeva kajža (RAGOR, Eržen) / Bindek (RAGOR, Eržen)

Kropa št. 11 – Keuscha (lastnik Pibrouz, FK 1827), Kajža (lastnik Magušar Jurij). // Kropa št. 78 – Magušarjeva kajža (lastnik Smrekar Anton, 1995).

Stavba ima danes hišno ime Par Bíndkə, ki pa je nastalo po 2. svetovni vojni. To je bile nekoč Magušarjev hlev, v zgornji etaži pa so bila najemniška stanovanja.

Vir: RAGOR

Magušarjeva kajža, 2015
Vir: RAGOR (Foto: Nina Kobal)

Žagar (RAGOR, Eržen) / Šmitek (Eržen)

Kropa št. 12 – ni zapisa (lastnik Koschmel, FK 1827), Žagar (lastnik Bertoncelj Matevž). // Kropa št. 77 – Pri Žagarju (lastnik Šmitek Ludvik, 1995).

Takratni lastniki so prišli so iz Bohinja. Že tam so imeli žago. / Včasih je bila to Magušarjeva hiša.

Vir: RAGOR

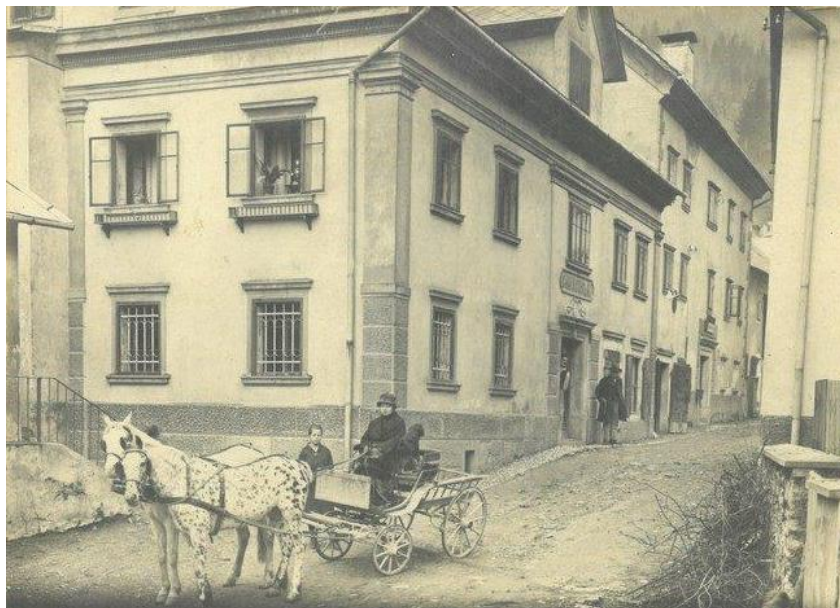
Pri Žagarju, 2015

Vir: RAGOR (Foto: Nina Kobal)

Jurij (RAGOR, Eržen) / **Magušar** (RAGOR, Eržen) / **Firzagar** (RAGOR) / **Suzana** (Eržen)

Kropa št. 13 – ni zapisa (lastnik Walland, FK 1827), Jur - Cuznarca (lastnik Magušar Jurij). // Kropa št. 76 – Pri Magušarju / Pri Firzagarju / Pri Jurju (lastnik Dobre Jože, 1995).

Pred Magušarjevo hišo, 1923

Vir: mro.si (arhiv družine Magušar, Radovljica)

Pri Magušarju, 1998
Vir: Vigenjc št. 13 (Foto Miran Kambič)

Portal Magušarjeve hiše, 1998
Vir: Vigenjc št. 13 (Foto Miran Kambič)
Spodaj: J. M. (Jurij Magušar), zgoraj 1877.

Pri Magušarju, 2015
Vir: RAGOR (Foto: Nina Kobal)

Pošta (Eržen) / Prekuhovc (RAGOR, Eržen / Tasmrkovi (Eržen)

Kropa št. 15 – Grogorzhek (lastnik Pessiak, FK 1827), Pošta - Prekuh (lastnik Pesjak Gregor) ... Pri Tasmrkovih ... // Kropa št. 75 – Pri Prekuhovcu (lastnik/najemnik Gašperšič Jože / lastnik Vogrinec Ciril, 1995).

Gospodar je bil lastnik enega vigenjca, kovačnice za ročno kovanje žebeljev.

Vir: RAGOR

Pošta v Kropi, ok. 1918

Vir: Kroparske družine

Op.: Nad portalom hiše se vidi temna poštna tabla v času Ovstro-Ogrske, desno pri vhodu pa poštni nabiralnik (druga stavba).

Pri Tasmrkovih (Kropa št. 75), 1973-74

Vir: Vigenjc X. (Foto: Ivan Sedej)

Stara Pošta / Prekuhovc, 1998

Vir: Vigenjc št. 13 (Foto Miran Kambič)

Stara Pošta / Prekuhovc, 2003
Vir: Foto Rok Gašperšič

Putov Blaže (RAGOR, Eržen) / Pavla (RAGOR, Eržen)

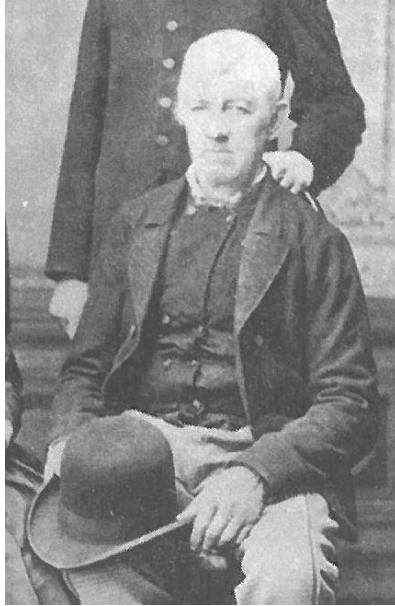
Kropa št. 16 – ni zapisa (lastnik Aschmann, FK 1827), Puta (lastnik Ažman Blaž). // Kropa št. 74 – Pri Putovem Blažetu / Pri Pavli (lastnica Mihelič Barbka, 1995).

Hišni imeni izvirata iz osebnih imen dveh lastnikov Blaža in Pavle.

Vir: RAGOR

Ažman Blaž (Kropa, 1815 – Kropa, 1900). Kovaški podjetnik. Po domače »Putov Blaže«. Leta 1838 se je poročil s Heleno Hafner. Eden zadnjih kovaških podjetnikov v Kropi, deležnik Spodnje fužine s tremi deleži in tremi ješami v Vogenjcu Vice (J. Šmitek). Prigodo o mitnini za pomaranče, ko je tovoril žeblice v Trst, je opisal Joža Bertoncelj.

Vir: Kroparske družine

Blaž Ažman – kovaški podjetnik, 1815-1900
Vir: Kroparske družine

Pri Putovem Blažetu / Pri Pavli, 2015
Vir: RAGOR (Foto: Nina Kobal)

Pri Putovem Blažetu / Pri Pavli, 2018
Vir: kultura-natura.si

Lepek (RAGOR, Eržen) / Padar (Kroparske družine) / Honžova Ivanka (Eržen)

**Kropa št. 17 – Mathia (lastnik Pessiak, FK 1827), Lepek (lastnik Pesjak Matija) ...
Pri Hanžovi Ivanki ... // Kropa št. 73 – Pri Lepku (lasnica Bertoncelj Ivanka, 1995).**

Pogačnik Lovro (Železniki, 1804 – 1851). Zdravnik–ranocelnik. Lovro se je kot zdravnik-ranocelnik poročil v Kropi z Marijo Zupan vd. Potočnik (1807-1871). Stanovala sta najprej na št. 4 in 6, nato pa na št. 17 (pri Lepku, danes št. 73), kjer se je tedaj reklo »Pri Padarju«. Imela sta osem otrok, eden izmed njih je pesnik Danijel Pogačnik-Kroparski.

Vir: Kroparske družine

... Kropa je imela zdravnika, odkar ljudje pomnijo. Tako je bil pri nas zdravnik Lovro Pogačnik, rodom Železnikar, od leta 1830 do 1855, ki je imel iz tako imenovane kantonske blagajnice le 40 gld. na leto, in vendar si je s svojo umnostjo toliko prislužil, da je pošteno preživel družino osmih otrok ...«

Domoljub, 07. 04. 1892

Pri Lepku, 1998
Vir: Vigenjc št. 13 (Foto Miran Kambič)

Pri Lepku
Vir: RAGOR (Foto: Nina Kobal)

Pri Šemu (RAGOR, Eržen)

Kropa št. 18 – ni zapisa (lastnik Possnik, FK 1827), Šema (lastnik Poznik Anton). //
Kropa št. 68 – Pri Šemu (lastnica Ažman Marija, 1995).

Pri Šemu, 1998
Vir: Vigenjc št. 13 (Foto Miran Kambič)

Pri Šemu, 2015
Vir: RAGOR (Foto: Nina Kobal)

Pust (Eržen) / Pri Njivi (Eržen) / Finžgar (RAGOR, Eržen)

Kropa št. 19 – Lenard (lastnik Pibroutz, FK 1827), Pust (lastnik Finžgar Rudolf). //
Kropa št. 72 – Pri Finžgarju (lastnik Žaberl Alojz, 1995).

Pri Finžgarju, 1998
Vir: Vigenjc št. 13 (Foto Miran Kambič)

Pri Finžgarju
Vir: Vigenjc št. 13 (Foto Miran Kambič)
Op.: Nova in stara hišna številka, letnica obnove 1901, lastnik T. H.

Pri Finžgarju, 2018
Vir: kultura-natura.si

Ravnikarca (Eržen) / Štolmajer (Eržen) / Habjan (Eržen)

Kropa št. 21 – Pri Ravnikarci ... Pri Štolmajerju ... Pri Habjanu // Kropa št. 69 – Pri Habjanu (lastnik Pavlič Jure, 1995).

Majcken (RAGOR, Eržen) / Filman (Eržen)

**Kropa št. 22 – ni zapisa (lastnik Petrazh, FK 1827), Majcken (lastnik Petrač Janez).
// Kropa št. 70 – Pri Majcknu (lastnik Petrač Adam, 1995).**

Hišno ime je nastalo ker je sin pravil mami majka, pomanjševalnica majkca.

Vir: RAGOR

Pri Majcknu, 1998
Vir: Vigenjc 13 (Foto Miran Kambič)

Farovž / Župnišče

Kropa št. 23 – Pfarousch (lastnik ---, FK 1827), Farovž (lastnik ---). // Kropa št. 71 – Farovž (lastnik ---, 1995).

Župnišče, 1998
Vigenjc št. 13 (Foto Miran Kambič)

Šmel (Eržen) / Jakeln (Eržen) / Pek (RAGOR, Eržen)

**Kropa št. 24 – ni zapisa (lastnik Shohler, FK 1827), Šmela (lastnik Smrekar Jakob).
// Kropa št. 66 – Pri Peku (lastnik Hafner Damjan, 1995).**

Šmelova ali Hafnarjeva hiša, Kropa št. 66. V svoji zasnovi je stavba delo renesanse, vendar je bila kasneje večkrat prezidana. Skupaj s sosednjo hišo tvori stanovanjski sklop v obliki velike črke L. Številna baročna okna z železnimi polkni še povečujejo mogočnost zgradbe, ki je v bistvu nastala iz treh prvotno ločenih stavb. Notranje dvorišče je povsem skrito pred zunanjimi pogledi, obkroža pa ga lep obokan balkon in vodnjak z lastnim izvirov vode. Kletni oziroma pritlični prostori so bili v preteklosti in danes uporabljeni v poslovne namene. V kletih je ohranjeno še nekaj sledov pekarnice, ki je na tem mestu obratovala še nekaj časa po drugi svetovni vojni.

Na hiši je spominsko obeležje Kristini Šuler, slovenski pesnici, ki je izhajala iz močne kroparske rodbine fužinarjev Šulerjev (Schuller).

Vir: Med Jelovico in Karavankami (Toni Bogožalec)

**Šmelova hiša (Pri Peku), 1955
Vir: Vigenjc X. (Foto: Vinko Pirc)**

Šmelova hiša

Vir: Iz vigenjca in fužin v tovarno

Op.: Lastnik hiše Benjamin Šuler, tu se je rodila Kristina Šuler.

Pri Šmelu, 1998

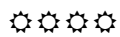
Vigenjc št. 13 (Foto Miran Kambič)

Kristina Šuler – pesnica, 1866-1959 / Spominska plošča
Vir: wikipedia.org

C bar Kropa – Šmelova / Hafnarjeva hiša, ok. 2010
Vir: kraji.eu

Tonček (Eržen) / **Matija** (RAGOR, Eržen) / **Mesar** (Eržen) / **Faržolovc** (RAGOR, Eržen)

Kropa št. 25 – Benda (lastnik Pogatschnig, FK 1827), **Tonček** (lastnik Resman Anton). // **Kropa št. 65 – Pri Matiju / Pri Faržolovcu** (lastnik Zupan Timotej, 1995).

Drugo hišno ime je nastalo, ker so pri hiši radi jedli fižol.

Vir: RAGOR

Pri Faržolovcu, 1998
Vigenjc št. 13 (Foto Miran Kambič)

Pri Faržolovcu, 2015
Vir: RAGOR (Foto: Nina Kobal)

Kofčar (RAGOR) / Vreten (RAGOR, Eržen) / Kosovc (Eržen) / Golija (Eržen)

Kropa št. 26 – Primosch (lastnik Pessiak, FK 1827), Vretena (lastnik Jerala France) / Pri Kosovcu ... Pri Goliju ... // Kropa št. 64 – Pri Kofčarju / Pri Goliju (lastnik Goli Janez, 1995).

... Tudi zidani mostovž, ki veže Vretenovo in Trohovo hišo, je kakor nalašč zato postavljen. Starejši ljudje še pomnijo, da so s tega mostovža biriči vsako nedeljo tolmačili razglase in zapovedi, ki so se tikale kroparske srenje. Kdo se ne spomni Štolmarjevega Jošce, ki je z visokim tenorjem bral dolgo let z Vretenovega mostovža uredbe in paragrafe? »Poslušajte!!...« Tudi nočni čuvaji so na tem mestu največkrat vpili uro in budili kovače k delu. »Sveti se, sveti beli dan . . .«

Vir: Trg v Kropi (Jože Bertancelj)

**Podrt kamnit portal Pri Vretenu (Pri Goliju, Kropa št. 64), 1968
Vir: Vigenjc X. (Foto: Cene Avguštin)**

**Vretenova hiša (Kropa št. 64), 1973-74
Vir: Vigenjc X. (Foto: Ivan Sedej)**

**Pri Kofčarju, 1998 in 2013
Vigenjc št. 13 (Foto Miran Kambič)**

Pri Kofčarju (na desni), 2015
Vir: RAGOR (Foto: Nina Kobal)

Pri Kofčarju – Kropa št. 64
Vir: RAGOR (Foto: Nina Kobal)

Troha (RAGOR, Eržen) / Marička (Eržen)

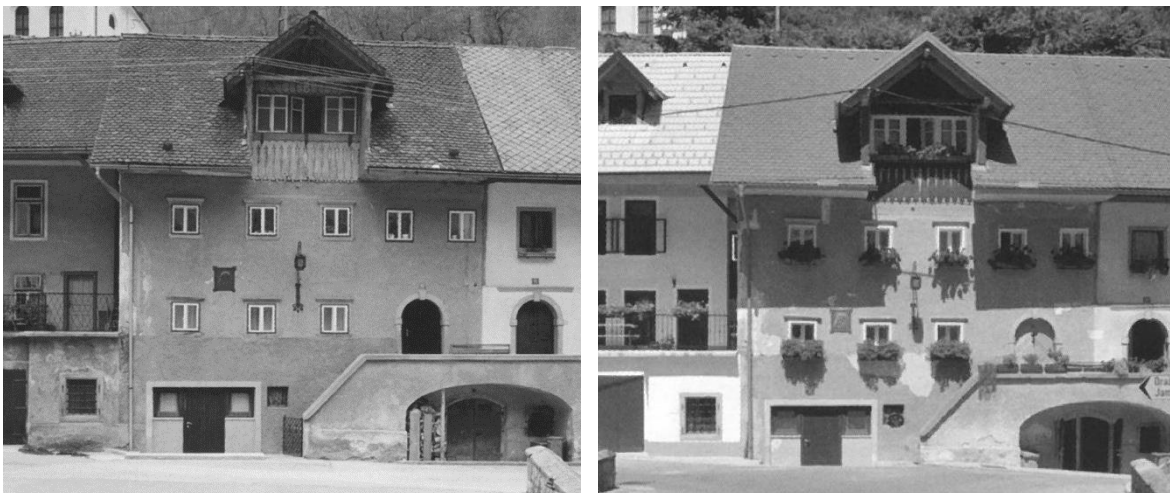
Kropa št. 27 – ni zapisa (lastnik Suppan, FK 1827), Troha (lastnik Troha Ivan). //
Kropa št. 63 – Pri Trohu (lastnik Šmitek Zdravko, 1995).

Troha, od. 1961
Vir: arhiv Božo Zupan (detajl)

Pri Trohu (druga hiša z desne)
Vir: RAGOR (Gorenjski muzej Kranj)

**Pri Trohu, 1998 in 2013
Vigenjc št. 13 (Foto Miran Kambič)**

**Pri Trohu (na levi), 2015
Vir: RAGOR (Foto: Nina Kobal)**

Lipška (Eržen) / Jurček (RAGOR, Eržen)

Kropa št. 28 – Lippetsch (lastnik Deschmann, FK 1827), Lipška (lastnik Legat Jurij). // Kropa št. 62 – Pri Jurčku (lastnica Legat Rezka, 1995).

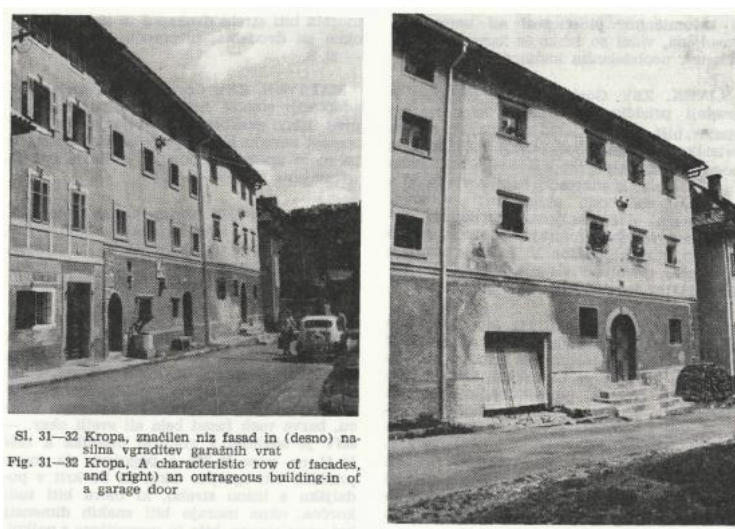

Pri Jurčku, 1998 in 2013
Vigenjc št. 13 (Foto Miran Kambič)

Jernač (RAGOR, Eržen) / Koroša (Eržen) / Bertonclove hiša (Bogožalec)

Kropa št. 29 – ta Gusch (lastnik Gross, FK 1827), Jeruč (lastnik Pirc Gregor / lastnik Pirc Franc). // Kropa št. 61 – Pri Jeruču (lastnika Gašperšič Slavko in Jelenc Silvo).

Sl. 31–32 Kropa, značilen niz fasad in (desno) nasilna vgraditev garažnih vrat
Fig. 31–32 Kropa. A characteristic row of facades, and (right) an outrageous building-in of a garage door

Vir: Varstvo spomenikov, 1974

Dvonadstropna zidana stanovanjska stavba št. 61 v Kropi je lep primer značilne kroparske arhitekture in je vključena v enega najbolj vidnih nizov fasad ob osrednjem prostoru. Lastnik Gašperšič S. je gotsko klet v pritličju (ohranjen notranji gotski portal iz labore) preuredil v garažo, prebil steno in vzdal tipska garažna vrata. ZSV Kranj mu je še pred začetkom del pojasnil vrednost stavbe in omejitve ter mu celo ponudil pomoč pri reševanju, vendar je lastnik dal podpisano izjavo, da za dosego cilja ne bo izbiral sredstev. Kljub prijavi upravnim organom nismo mogli doseči niti kaznovanja . . . - Peter. Fister.

Vir: Varstvo spomenikov, 1974

Pri Jernaču ali Bertoncloveja hiš, Kropa št. 61. Stavba datira v obdobje zgodnjega XVII. Stoletja in na njeni zasnovi so vidne predbaročne osnove. Stavba sicer ni povsem avtentično obnovljena, kljub temu pa je njen osnovni videz ohranjen. Zunanost hiše krasi relief Madone in številni kovani izdelki, med katerimi glavno mesto zavzema mogočen, iz enega kosa železa kovan zmaj. Stavba je bila domovanje in delovni prostor najpomembnejšega kroparskega umetniškega kovača, Joža Bertoncloveja.

Vir: Med Jelovico in Karavankami (Toni Bogožalec)

Jernačeva hiša. Včasih je bila ena hiša, 29, 62 in danes 61. Danes pa sta dve hišni številki; 61 in 61a. Kjer je silvo, oz. Joža Bertonclovej. V letih okoli 1955 jo je kupil Miha Bertonclovej (Potočnik) za sina. Mogoče zanimivost; pri Jernaču je bila rojena mati Helene Blagne. Ko so obnavljali hišo, so v nadstropju v tleh našli luknje. Ko so preiskovali točnost ur, so skozi tla v nižje nadstropje spuščali uteži.

Vir: Joža Eržen

Oglas podjetja »France Pirc in sinovi«, 1874

Vir: Slovenski narod, 17. 4. 1874

Pri Jernaču, 1998
Vigenjc št. 13 (Foto Miran Kambič)

Pri Jernaču, 2015
Vir: RAGOR (Foto: Nina Kobal)

Portal pri Jernaču
Vir: RAGOR (Foto: Nina Kobal)
Op: Nova (61) in stara (29) številka ter letnica 1776.

Dvorec Macol (Eržen) / **Stara šola** (RAGOr, Eržen)

Kropa št. 30 – ni zapisa (lastnik Gasparin, FK 1827), Macol (lastnik Šolar Janez, do 1880 / Lastnik Občina Kropa, od 1880). // Kropa št. 58 – Stara šola (lastnik ---, 1995).

Mazzolova hiša, Kropa št. 58. Hiša je bila zgrajena leta 1620 v renesančnem slogu in ima obliko podeželske graščine. Kasneje so bili hiši dodani nekateri baročni motivi. Njeno zunanost krasijo vogalni stolpiči, ki so lepo usklajeni z velikostjo stavbe. Na Valvasorjevi upodobitvi iz druge polovice XVII. Stoletja ima stavba na zunanji strani tudi balkon, ki danes ne obstaja več. Rodbina Mazzol, po svojem poreklu iz Furlanije, je bila ena najmočnejših kroparskih fužinarskih rodbin v XVI. In XVII. Stoletju. V XIX. Stoletju je prešlo lastništvo hiše na drugo znano kroparsko rodbino, na Šolarje. Janez Šolar, profesor slavistike in deželni šolski nadzornik za Kranjsko, je stavbo leta 1880 podaril občini Kropa pod pogojem, da se v njej ustanovi šola. Kropa je šolo dobila že ob koncu XVIII. stoletja in v novih prostorih, v Mazzolovi hiši, je delovala nato od leta 1888 do leta 1957.

Na pročelju hiše je vzdana spominska plošča Marku Kovšči, dolgoletnemu učitelju v Kropi, ki je bil ob koncu XIX. Stoletja eden glavnih nosilcev kulturnega razvoja Kroke.

Vir: Med Jelovico in Karavankami (Toni Bogožalec)

Rodovnik rodbine Mazzol:

1. Štefan Mazoll * ~1540, _____, + >1588, _____.

Otroci:

2. i Matija * ____1570.

Druga generacija

2. Matija Mazoll * ____1570, Kropa, = (1) ~1595, v _____, Eva, * ~1570, _____, + ____1600, Kropa, = (2) ~1600, v _____, Uršula, * ~1580, _____, + 12.05.1656, Kropa. Matija + ~1650, Kropa.

Otroci:

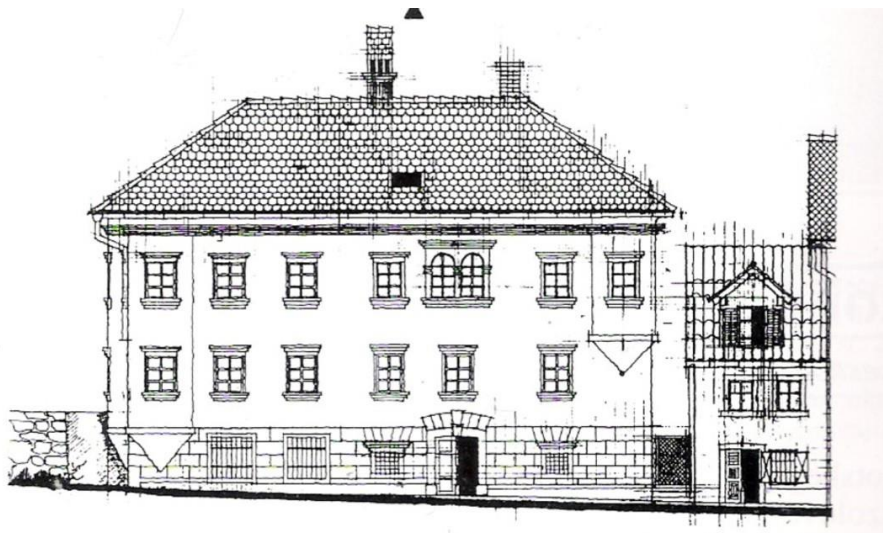
3. i Štefan * ____1603.

4. ii Helena * ~1610.

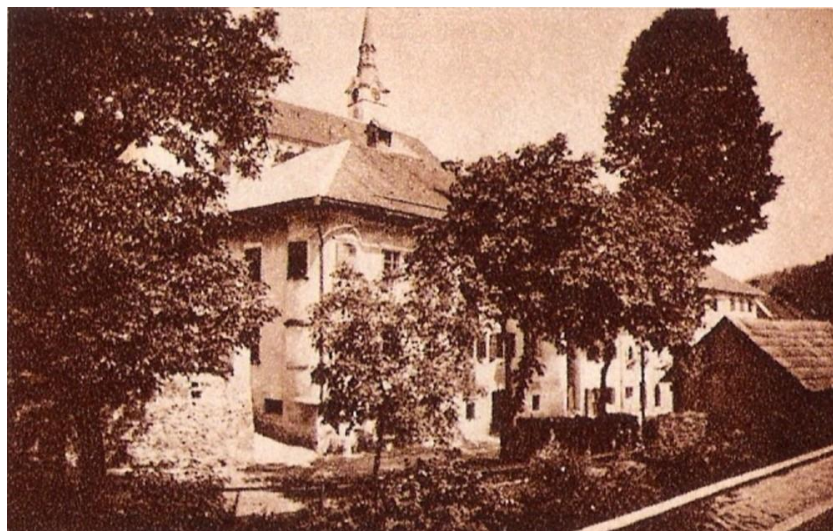
5. iii Jurij * ~1612.

6. iv Fortunat * ~1614.

7. v Matija * ~1616.
 vi Andrej Mazoll * ~1618, _____, + ~1700, _____.
 vii Apolonija Mazoll * ~1620, _____, = 17.05.1643, v Kropla,
 Matija Wranzel, * ~1620, _____, + _____, _____, Apolonija + _____,
Vir: Začetek ogromnega rodovnika rodbine Mazzol (16 generacij) / najdeno na spletu; izvirnega vira ne najdemo

Dvorec Mazzol, ok. 1650
Vir: Grajske stavbe ... (avtor Ivan Stopar)

Grad fužinarjev Mazzol, 1929
Vir: Ilustrirani Slovenec

Osnovna šola Kropa – v Mazzolovem dvorcu
Vir: Kroparske družine ...

Stara šola, 2015
Vir: RAGOR (Foto: Nina Kobal)

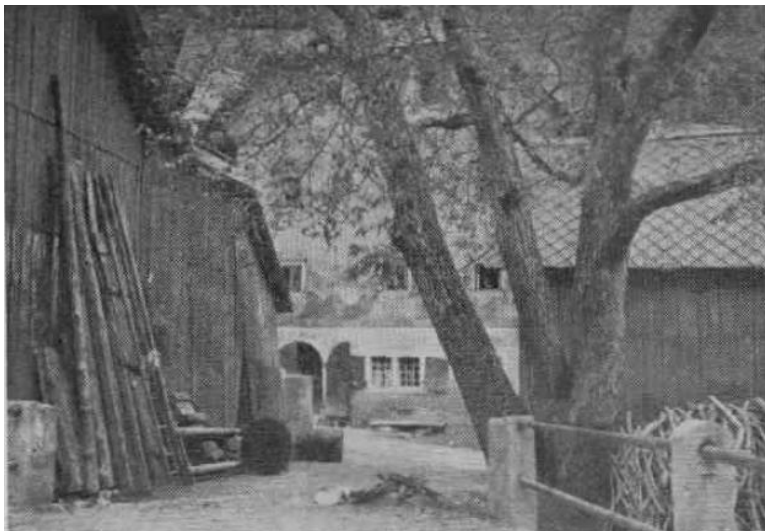

Pri Magušarjevem Lovrencu (Eržen) / Peki (RAGOR, Eržen)

Kropa št. 31 – Obermaster (lastnik Schriba, FK 1827), Klinar (lastnik Klinar Valentin), Pri Magušarjevem Lovrencu ... // Kropa št. 57 – V Peklu. // Danes hiše ni več.

Hiše ni več. Hiša je dobila ime U Pekle, ker je bilo v hiši vedno zelo temno. V sodobnem času je imela hiša naslov Kropa 57.

Vir: RAGOR

V peklu, pred 1950

Vir: Kronika (Iz vigenjca in fužin v tovarno)

Op.: Hišna št. 31 v Kropi, kjer se je 1840 rodil največji žebeljski podjetnik Jurij Magušar, vnuk ogomoštra Matija Škriba iz Sveč na Koroškem. Hišo so 1952 podrli zaradi razširitve ceste.

V Peklu (Kropa 57)

Vir: Vigenjc X.

Hiša št. 31

Vir: Kronika (O nekdanjem žebjarstvu ... / Jože Gašperšič)

Op.: Lastniki so ji bili od 1703 fužinarji (po vrsti): Pravica, Jeniž, Pegam in Pavlič, ok. 1826 ogomošter (Obermeister) Spodnje fužine Matija Škriba iz Sveč, za njim podjetni Magušarji, prvi Lovrenc Magušar, Škribov zet.

Potočnik (RAGOR, Eržen)

Kropa št. 32 – Pogatschnig (lastnik Pogatschnig, FK 1827), Potočnik (lastnik Potočnik Ignac). // Kropa št. 56 – Pri Potočniku (lastnik Bertoncelj Filip, 1995).

Potočnikova hiša – Kropa št. 56. Stavba je bila grajena v poznem srednjem veku in je v svoji zasnovi oblikovana kot podeželski dvorec. Zunanjščino zgradbe krasijo freske in zanimivo oblikovan vhod v obliki odprtega hodnika, ki je okrašen s kamnitimi stebri. Družina Potočnik je bila ena najbolj znamenitih kroparskih fužinarskih rodbin, ki je dala številne fužinske sodnike, župane in duhovnike. Brez dvoma je potrebno omeniti Jožefa Potočnika, ki je bil konec XVIII. stoletja župan Ljubljane in je za svoje zasluge prejel plemiški naziv. Franc Potočnik je bil osebni prijatelj dr. Franceta Prešerna, v slovenskem merilu pa je verjetno najbolj znan Janez Krstnik Potočnik, ki se je v tej hiši rodil leta 1749. Slednji se je kljub telesni hibi (gluhonemost) razvil v enega najpomembnejših slikarjev poznega baroka na Slovenskem. Na hiši je v njegov spomin postavljena spominska plošča. V Potočnikovi hiši je bil v času Ilirskih provinc (1809-1813) sedež kroparskega župana – mera.

Vir: Med Jelovico in Karavankami (Toni Bogožalec)

dr. Jože pl. Potočnik, 1803
Vir: Ljubljanski župani skozi čas
Op.: Slika je delo brata Janeza Potočnika.

Potočnik – Kropa, od 1790
Vir: *Plemiške rodbine ...* (Miha Preinfalk)

Potočnikova hiša
Vir: Kroparske družine

Pri Potočniku, 2015
Vir: RAGOR (Foto: Nina Kobal)

Potočnikova hiša (št. 56)
Vir: kraji.eu

Medvedkina (Eržen) / Ukovec (RAGOR, Eržen)

Kropa št. 33 – Stefek / ni zapisa (lastnik Jugovitz / Kovazh, FK 1827), Ukovec / Medvedka (lastnik Praprotnik Matevž), Pri Kosu ... Pri Zefi ... // Kropa št. 52 – Pri Ukovcu (lastnik Kokot Jože, 1995).

Pri Ukovcu

Vir: arhiv Rok Gašperšič

Pred hišo je do gradnje ceste 1952 stal mogočen oreh. / Vir: Joža Eržen

Pri Ukovcu, 2014
Vir: RAGOR (Foto: Nina Kobal)

Skalar (Eržen) / Kovač (RAGOR, Eržen)

Kropa št. 34 – ni zapisa (lastnik Rossmann, FK 1827), Skalar / Kovač (lastnik Debelak Marko). // Kropa št. 53 – Pri Kovaču (lastnica Kovač Jožefa, od 1933).

Hišno ime se je domačije prijelo po priimku lastnice Jožefe Kovač, ki je hišo kupila leta 1933.

Vir: RAGOR

Pri Kovaču, 1954 / od. 1962
Vir: Foto: Valentin Prezelj / delcampe.net (detajl)

Pri Kovaču, 2015
Vir: RAGOR (Foto: Nina Kobal)

Tonca (Eržen) / Marka (RAGOR, Eržen)

Kropa št. 35 – Gogalla (lastnik Dermotta, FK 1827), Marka (lastnik Smrekar Anton).
// Kropa št. 54 – Pri Marku (lastnik Bratuš Davorin, 1995).

Pri Marku, 2015

Vir: RAGOR (Foto: Nina Kobal)

Stara šola (Eržen) / Mežnarija (RAGOR, Eržen)

Kropa št. 36 – Stara šola / Mežnarija (lastnik ---, 1818-1884). // Kropa št. 55 – Mežnarija (lastnik Cerkvena nadarbina, 1995).

Hišno ime se je domačije prijelo po dejavnosti, za katero so bili domači zadolženi. Bili so mežnarji - cerkovniki.

Vir: RAGOR

Mežnarija

Vir: RAGOR (Gorenjski muzej Kranj)

Mežnarija

Vir: Iz vigenjc in fužine v tovarno
Op.: V letih 1818-1884 je bila v tej hiši šola.

Mežnarija

Vir: Vigenjc 13 (Foto Miran Kambič)

Mežnarija, 2015

Vir: RAGOR (Foto: Nina Kobal)

Zgornji bajer (Eržen) / Bogal (Eržen) / Plajar (RAGOR, Eržen)

**Kropa št. 38 – Pauer (lastnik Gartner, FK 1827), Plajer (lastnik Gartner Primož). //
Kropa št. 51 – Pri Plajarju (lastnika Jeraša Evgen in Kordež Franc, 1995).**

Pri Plajarju, 1928-1947

Vir: Slovenski etnografski muzej (Foto: Vekoslav Kramarič)

Pri Plajarju, 2010

Vir: kraji.eu

Pri Plajarju, 2015
Vir: RAGOR (Foto: Nina Kobal)

Murn (Eržen) / Tarbuskar (RAGOR, Eržen)

Kropa št. 39 – ni zapisa (lastnik Worbar, FK 1827), na bajerju (lastnik Klinar Jernej). // Kropa št. 50 – Pri Tarbuskarju (lastnica Šimnic Elizabeta, 1995).

Smukar v Grabnu (RAGOR, Eržen)

Kropa št. 40 – Oblissnek (lastnik Scholler, FK 1827), Smukar / Obliznik (lastnik Šolar Anton). // Kropa št. 49 – Pri Smukarju v Grabnu (lastnica Eržen Angela, 1995).

Hiša je prvič omenjena leta 1808.

Vir: Domača hišna imena v Kropi (avtor Jože Eržen).

Korbar (Eržen) / Hercl (RAGOR, Eržen)

Kropa št. 42 – Korbarza (lastnik Pessiak, FK 1827), Hercl (lastnik Ažman Šimen). // Kropa št. 48 – Pri Hercljnu (lastnik Rampre Zvone, 1995).

Hiša je prvič omenjena leta 1712.

Vir: Domača hišna imena v Kropi (avtor Jože Eržen).

Pri Herculnu (Korbarjeva, Kropa 48), 1938

Vir: Vigenjc X. (Foto: Marjan Pfeifer)

Pri Herculjnu, 2015

Vir: RAGOR (Foto: Nina Kobal)

Špelčnek (Eržen) / Matiček (RAGOR, Eržen)

Kropa št. 43 – Plautz (lastnik Plautz, FK 1827), Špelček / Cajnar (lastnik Pogačnik Matevž). // Kropa št. 47 – Pri Matičku (lastniki dediči, 1995).

Pri Matičku, 1950
Vir: RAGOR (GM Kranj)

Pri Matičku, 1960
Vir: DAR

Pri Matičku, 1984
Vir: DAR

Pri Matičku, 2015
Vir: RAGOR (Foto: Nina Kobal)

Zgorni mlin (RAGOR, Eržen) / Kališanov Tone (Eržen)

Kropa št. 44 – Sgorni mlin (lastnik Praprotnig, FK 1827), Zg. mlin (lastnik Šolar Jakob) ... Pri Kališanovem Tonetu ... // Kropa št. 45 – Zgornji mlin (lastnik Berce Vinko, 1995).

Polanka (RAGOR, Eržen)

Kropa št. 47 – ni zapisa (lastnik Droll, FK 1827), Polanka (lastnik Bohinc Janez). // Kropa št. 43 – Polanka (lastnik Kavčič Filip, 1995).

Hišno ime po istoimenski ledini na tistem območju. Imeli so fužinico z norcem.

Vir: RAGOR (hisnaimena.si)

Nekdanji lastnik hiše Polanka, Lovro Peternel, je le-to po 2. svetovni vojni kupil v Dražgošah. S pomočjo okoliških kmetov in njihovih konj je celotno stavbo na vozovih zvozil v Kropo. Ljudje so radi rekli, da je ta hiša iz Dražgoš v Kropo prišla na kolesih. Tovrstne hiše so si po požigu vasi med vojno postavljali dražgoški gospodarji. Nekaj so jih po vojni pokupili in razvozili v druge kraje.

Vir: RAGOR (Kako se pa pri vas reče – Kropa?)

Polanka, 1973

Vir: RAGOR (Gorenjski muzej Kranj)

Dražgošan (Eržen) / **Cajnar** (Eržen) / **Bogal** (RAGOR, Eržen)

Kropa št. 48 – ni zapisa (lastnik Thorman, FK 1827), Dražgošan (lastnik Toman Janez), Pri Cajnarju ... // Kropa št. 44 – Pri Bogalu (lastnica Smrekar Rezka, 1995).

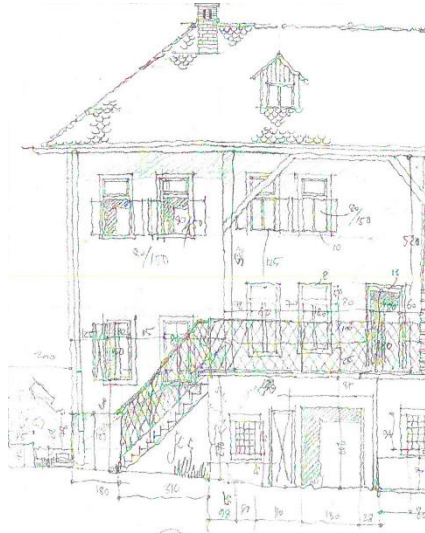

Jurčkova (Eržen) / Magacin (RAGOR, Eržen)

Kropa št. 49 – neberljivo (lastnik Suppan, FK 1827), Jurčkovca (lastnik Klinar Valentin, SA). // Stavbe danes ni več.

Stavba je bila nekoč skladišče zadruga. / Hišno številko dobi stavba leta 1931. Leta 1952 ima hišno številko 44/a.

Vir: RAGOR / Eržen

Jurčkova hiša (Kropa št. 62), 1973-1974

Vir: Vigenjc X. (Risba: Ivan Sedej)

Kokolček (Eržen) / Lovrih (Eržen) / Kalšan (RAGOR, Eržen)

Kropa št. 50 – ni zapisa (lastnik Wertenzel, FK 1827), Kokolček / Kališan (lastnik Šmitek Anton) ... Pri Lovrihu. // Kropa št. 46 – Pri Kalšanu (lastnika Berce Jože in Janko, 1995).

Gospodar je prišel iz vasi Kališe v Selški dolini.

Vir: RAGOR

Pri Kalšanu, 2015
Vir: RAGOR (Foto: Nina Kobal)

Tovcin (Eržen) / Sivar (RAGOR, Eržen)

Kropa št. 51 – ni zapisa (lastnik Wergant, FK 1827), Tovcin / Sivar (lastnik Kral Janez). // Kropa št. 41 – Pri Sivarju (lastnika Štalc Zdravko in Štalc Janez, 1995).

Pri Sivarju, 2015
Vir: RAGOR (Foto: Nina Kobal)

Pri Tinetovem Juriju (Eržen) / Tine (RAGOR) / Jerca (Eržen)

Kropa št. 53 – Pegam (Lastnik Pegam Jernej) // Lastnik Šolar Jakob // Lastnik Wodley Franc // Pomakatsch (Lastnik Zorman Andrej, FK 1827) // Lastnik Erman Luka // Ta močan Tine (lastnik Kavčič Valentin), Pri Tinetovem Juriju ... Pri Jerci ... // Kropa št. 42 – Pri Tinetu (lastnik Žaberl Bogdan, 1995).

Gospodar Júr je bil rudar, klicali so ga tudi ta močan Tíne (njegov oče je bil Tine).

Vir: RAGOR

Kavčič Valentin – »močni Tine« (Lajše, 1814 – Kropa, 1888). Rudar. Valentin Kavčič, močni Tine, se je rodil 1815 v Lajšah, vasi pod jelovškimi rudišči in kopišči, iz katerih so Lajšani zalagali z železno rudo in z ogljem fužine ter vigenjce bodisi v Železnikih ali v Kropi, kakor je ležal svet njihovih delovnih torišč. Rudne jame so bile tudi blizu nad vasjo in so imele značilno ime Železo (na Železu, pod Železom, Spodnje Železo); poleg njih pa še ducat drugih jam, ki so bile v Tinetovi mladosti že opuščene ali pa so jih še zasedale kompanije dveh, redkeje treh knapov, med katerimi bi videvali tudi močnega Tineta. Ko so okorno risali na podboje letnico 1845, se je Tine oženil s pet let starejšo Mico Ambrožič, čevljarjevo hčerjo iz Selc, kateri je oče zapisal 50 goldinarjev dote; če pa ne bi bilo zakonskih potomcev, naj bi Tine vrnil ženini žlahti polovico dote. Ob ženitvi je Tine kupil v Kropi v Kotlu, ob rudarski in oglarski poti do shramb v Zgornji fužini, kajžo št. 53 z »vrtovoma« in gozdnim delom (»partom«) na Petelinovcu, preko katerega je šla z Jelovice že omenjena pot na Skok. Oba vrta sta merila po posestnem listu 106 sežnjev ali klafter, stavbišče pa je obsegalo 40 sežnjev; gozda je bilo 2 orala in 1194 sežnjev, manj kot je bilo navadno treba za malo kopo z 2000 do 3000 kg oglja na leto. Hiša je bila opisana, da ima 2 sobi, imela pa je hišo s pečjo s starinskimi uglobljenimi modnicami in preko veže čumnato s posteljo. Drugo ležišče izven hiše je nudil vzporedno z njo ležeči, z lesom opaženi prostor nad hlevom za kravico ali koze, katerega strop je bil iz golih tramičev. Fasada Tinetove kajže je bila borna, z vhodom ob sedaj nerabni rudarski poti. Na nasprotni, zahodni strani vodijo z občinske poti ob »sitem« studencu navzgor do Tinetove hiše stopnice, zložene iz ploščatega apnenca modrikaste barve. »Siti« studenec je norčavo ime, ki so ga malemu izvirku izpod skale morda dali kovači iz nekdanjega sosednjega vigenjca, imenovanega Dolga rit. Na »siti« studenec so hodili po vodo tudi prebivalci Tinetove hiše. Ko si je kupil Tine to kajžo, je bila stara 150 let ali tudi več. Reklo se ji je pri Mrkaču. Prvi znani lastnik je bil Jernej Pegam, ki je leta 1712 priglasil kapeliški cerkvi M. B. letno dajatev 12 krajcarjev. Naslednji gospodar je bil Jakob Šolar, za njim pa fužinar Franc Wodley, posestnik velike hiše v Kropi, ki jo poznamo kot Šmelovo ali hišo Elizabele Hafner. Od Wodleya je kajžo kupil Andrej Zorman (Šorman), čigar hčer Rezo je leta 1828 vzel za ženo Kamničan Luka Erman, kovač. Rezinoga očeta imenuje oklicna knjiga tedaj fužinarja, Rezinoga brata Tomaža pa leta 1825, ko se je oženil s Franco Mandel iz Ljubljane, kovaškega mojstra. — Kupnino 147 goldinarjev za vso malo posest je založil Tinetu Jože Kralj iz

sosednje Cačmanove hiše in se za to s privoljenjem radovljiškega gospostva na hišo intabuliral. Intabulacijo je Tine izbrisal šele 1875.

Polovico ženine dote Tinetu ni bilo treba vrniti, ker se mu je 1850 rodil sin Jurij. Žena je Tinetu umrla 1868. S čim je preživel družinico? Močan, kakor je bil, se je vdinjal povsod, kjer se je dalo kaj zaslužiti s težkimi bremeni. Razen pri kopanju rude in podiranju drevja za kope je bilo težko delo potrebno pri gradnji in popravilih jezov iz kamna in hrastovja, kjer je bilo treba lomiti, valiti in vzdigovati skale in bruna. V tistem času je podrla voda jezove v letih 1849, 1855, 1856, 1860, 1862, 1866 in 1867. V matičnih izpiskih in enajstih naslednjih let potrjujeta župnika Kahl in Kapus, »da je Valentin Kavčič po domače močni (ta močni) Tine v prejšnjih letih, računaje na svojo telesno moč, prenašal pretežka bremena in je v 56. letu sile tako iztrošil, da je obležal v postelji in da potrebuje edinega sina Jurija, da bi ne podlegel«. Tako potrdilo je napisalo tudi županstvo, oblast pa je sina Jurija vsako leto oprostila vojaške službe. Tine je umrl 1888, star 74 let.

Vir: V spomin zadnjim rudarjem na Jelovici (avtor Jože Gašperšič)

Tinetova hiša, ok. 1960

Vir: V spomin zadnjim rudarjem na Jelovici in Vigenjc III.

Več v omenjenem članku!

Roti (Eržen) / Štanglnov France (Eržen) / Štangl (RAGOR, Eržen)

Kropa št. 55 – Prinzhek (lastnik Gasparinn, FK 1827), Rotija / Štangl (lastnik Gašperin Valentin), Pri Štangelnovem Francetu. // Kropa št. 40 – Pri Štangeljnu (lastnika Ažman Albinca in France, 1995).

Hiša je prvič omenjena leta 1712.

Vir: Domača hišna imena v Kropi (avtor Jože Eržen).

Pri Štangeljnu

Vir: RAGOR (Gorenjski muzej Kranj)

Pri Štangeljnu, 2015

Vir: RAGOR (Foto: Nina Kobal)

Op.: Štangeljnova hiša je na desni strani, vidna je hišna št. 40!

Čačman (RAGOR, Eržen)

Kropa št. 56 – Kamenzhizh (lastnik Krall, FK 1827), Čačman (lastnik Pesjak Janez).
// Kropa št. 39 – Pri Čačmanu (lastnik Zupan Jože, 1995).

Hiša je prvič omenjena leta 1712.

Vir: Domača hišna imena v Kropi (avtor Jože Eržen).

Pri Čačmanu

Vir: RAGOR (Gorenjski muzej Kranj)

Ščirarček / Na Skalci (RAGOR, Eržen)

Kropa št. 57 – ni zapisa (lastnik Suppan, FK 1827), Na skali (lastnik Matija Zupan).
// Kropa št. 37 – Pri Ščirarčku / Na Skalci (lastnik Gartner Franc / lastnik Gartner Jože, 1995).

Hiša je prvič omenjena leta 1712.

Vir: Domača hišna imena v Kropi (avtor Jože Eržen).

Izdelovali so orodje, med drugim tudi sekire. Hiša stoji na skali nad vodotokom Kroparico.

Vir: RAGOR

Na Skalci, 2007
Vir: Gorenjski glas (Foto: Gorazd Kavčič)

Pri Ščirarčku / Na Skalci, 2015
Vir: RAGOR (Foto: Nina Kobal)

Tomažek (Eržen) / Prekol (RAGOR, Eržen) / Vosov Jaka (Eržen)

**Kropa št. 58 – ni zapisa (lastnik Semen, FK 1827), Šemen (lastnik Semen Janez),
Pri Tomažku ... Pri Vosovemu Jaku ... // Kropa št. 35 – Pri Prekolu.**

Pri Prekolu, 2015
Vir: RAGOR (Foto: Nina Kobal, detajl)

Navardjanc (Eržen) / Žlica (Eržen) / Cena (RAGOR, Eržen) / Skomač (Eržen)

Kropa št. 59 – ni zapisa (lastnik Naglitsch, FK 1827), Ritana / Špencir (lastnik Španc France), Pri Neodjemancu ... Pri Navardjancu ... Pri Žlici ... Pri Rataninem Cenetu ... Pri Skomaču ... // Kropa št. 36 – Pri Cenetu (lastnik Gašperšič Bert, 1995).

Bert Gašperšič, Korošov iz Krope, je živel v Kopru. Za vikend si je kupil hišo št. 36. Bert je že umrl, hiša pa je nenaseljena.

Vir: Rok Gašperšič, avgust 2018

Pri Cenetu, 2015
Vir: RAGOR (Foto Nina Kobal)

Strehar

Kropa št. 60 – Koss (lastnik Klemenzhizh, FK 1827), Strehar / Rant (lastnik Eržen Jakob). // Kropa št. 25 – Pri Streharju (lastnik Bergantovi, 1995).

Domnevno so se ukvarjali s pokrivanjem streh.

Vir: RAGOR

Strehar in Cene, 2013

Vir: Vigenjc 13 (Foto Miran Kambič)

Pri Streharju, 2015

Vir: RAGOR (Foto: Nina Kobal)

Op.: Hiše niso opisane, predvidevamo, da je Pri Streharju zgornja hiša.

Šraub (Eržen) / Kastel (Eržen) / Smukar na hribu (RAGOR, Eržen)

Kropa št. 61 – Jakouth (lastnik Anderl, FK 1827), Smukar / Kastela (lastnik Anderl Štefan). // Kropa št. 24 – Pri Smukarju na hribu (lastnik Šolar Tone, 1995).

Kožuh (Eržen) / Kolerček (RAGOR, Eržen)

**Kropa št. 62 – Koschack (lastnik Koschel, FK 1827), Kolerček (lastnik Košir Miha).
// Kropa št. 23 – Pri Kolerčku (lastnik Zupan Jože, 1995).**

Hiša je prvič omenjena leta 1712.

Vir: Domača hišna imena v Kropi (avtor Jože Eržen).

Štrukelj / Šuštarček (RAGOR, Eržen)

Kropa št. 63 – ni zapisa (lastnik Pirz, FK 1827), Štrukl / Šuštarček (lastnik Pirc Simon). // Kropa št. 21 – Pri Štruklju (lastnik Blaznik Ignac, 1995).

Pri Štruklju / Pri Šuštarčku, 1998
Vir: Vigenjc 13 (Foto Miran Kambič)

Pri Štruklju / Pri Šuštarčku, 2015
Vir: RAGOR (Foto: Nina Kobal)

Obliznek / Butorac (RAGOR, Eržen)

Kropa št. 64 – ni zapisa (lastnik Meguschar, FK 1827), Obliznek (lastnik Magušar Primož). // Kropa št. 20 – Pri Oblizneku ... Pri Butoracu (lastnik Butorac Marjan, 1995).

V hiši so imeli trgovino, v kateri so prodajali piškote in slaščice, po katerih so se jedci oblizovali.

Vir: RAGOR

**Pri Oblizneku / Pri Butoracu, 1998
Vir: Vigenjc 13 (Foto Miran Kambič)**

**Pri Oblizneku, 2015
Vir: RAGOR (Foto: Nina Kobal)**

Luka (RAGOR, Eržen) / Kos (Eržen) / Zefa (Eržen)

Kropa št. 65 – ni zapisa (lastnik Klemenzhizh, FK 1827), Kos / Luka (lastnik Hafner Luka), Pri Zefi ... // Kropa št. 33 – Pri Luku (lastnica Petrač Meta, 1995).

**Lukova hiša (Kropa št. 33), 1959
Vir: Vigenjc X. (Foto: Marjan Gašperšič)**

**Pri Luku, 1998
Vir: Vigenjc 13 (Foto Miran Kambič)
Op.: Spredaj Koruzni ali Lukov most!**

Pri Luku, 2008
Vir: travels.bowenplace.com

Pri Luku, 2015
Vir: RAGOR (Foto: Nina Kobal)

Napisi na portalu Lukove hiše
Vir: RAGOR (Foto: Nina Kobal, detajl)

Šimnač (RAGOR, Eržen) / Danjel (Eržen)

Kropa št. 66 – ni zapisa (lastnik Suppan, FK 1827), Šimnač (lastnik Hrovat Matija).
// Kropa št. 32 – Pri Šimnaču (lastnik Šolar Jelko, 1995).

Hiša je bila zgrajena leta 1699.

Vir: Domača hišna imena v Kropi (avtor Jože Eržen).

V Pirčevi hiši, Kropa št 66, je živel nekaj generacij železarske Pirčeve rodbine. Morda že fužinar Franc Pirc (1801*/-1878) z družino, nato njegov sin fužinar Šimen («Šimnač», 1833-1897), ki je v hiši ostal, in drugi otroci, ki so se preselili drugam, urar Matija («Lodnar»), verigar Jernej («Jernač») in Franc («Šuštarček»); v hiši je živela Šimnova družina z otroci Mico, Katarino, Rozko, Nežiko in Simonom; ta Simon, podjetnik, (1880-1908) z otroci Simonom (kot dete umrl), Marico, Vinkom in Bronislavo; Simonova družina se je v času okoli prve svetovne vojne preselila iz Kroke v Lipnico št. 3.

Vir: Igor Pirc

Op.: */ drugje je zapisano 1806.

Pri Šimnaču, 1970
Vir: Slovenien

Pri Šimnaču
Vir: 716lavie.com

Pri Šimnaču, 1998
Vir: Vigenjc 13 (Foto: Miran Kambič)

Pri Šimnaču, 2013
Vir: Vigenjc 13 (Foto: Miran Kambič)

Pivk (RAGOR, Eržen)

Kropa št. 67 – ni zapisa / Tvek (lastnik Haber / Schlieber, FK 1827), Pivka (lastnik Šlibar Gregor). // Kropa št. 31 – Pri Pivku (lastnik Šolar Vinko, 1995).

Po ljudskem izročilu naj bi stanujoči v hiši klical ptice v kletki z glasovi: Piv, piv.
Vir: RAGOR

Pivkova hiša (Kropa št. 31), 1954
Vir: Vigenjc X. (Foto: Valentin Prezelj)

Pri Pivku
Vir: delcampe.net (detajl)

Pri Pivku, ok. 2010
Vir: galenfrysinger.com

Pri Pivku, 2015
Vir: RAGOR (Foto: Nina Kobal)

Duhovka (Eržen) / Banža (RAGOR, Eržen)

Kropa št. 68 – ni zapisa (lastnik Widitz, FK 1827), Duhovka / Banža (lastnik Fister Jožef). // Kropa št. 29 – Pri Banžu (lastnica Gašperin Tinca, 1995).

Hiša je prvič omenjena leta 1712.

Vir: Domača hišna imena v Kropi (avtor Jože Eržen).

Banžova hiša (Kropa št. 29), pred 1950
Vir: Vigenjc X. (Foto: Vinko Pirc)

Pri Banžu (desna hiša), 1998
Vir: Vigenjc 13 (Foto: Miran Kambič)

Srednji mlin (Eržen) / Na Mlinu (RAGOR, Eržen) / Nardin (Eržen)

Kropa št. 69 – ni zapisa (lastnik Jerella, FK 1827), Srednji mlin – bela moka. //
Kropa št. 28a/b – Na Mlinu (lastnik Nardin Slavko, 1995).

To je bil nekoč srednji mlin v Kropi.

Vir: RAGOR

Na Mlinu – Kropa 28/a
Vir: Vigenjc 13 (Foto: Miran Kambič)
Op.: Na levi Fovšaritnica.

Fovšaritnica (RAGOR, Eržen) / Vrenk (Eržen) / Ta nov pek (Eržen)

Kropa št. 70 – Fouscharitnek (lastnik Scholler, FK 1827), Fovšaritnica (lastnik Škriba Janez). // Kropa št. 28 – Fovšaritnica (lastnik Lazar Marija, 1995).

Fovšaritnica – Vrenkova hiša, Kropa št. 28. Hiša je bila zgrajena v zgodnji fazi baroka, čeprav so še vedno vidni nekateri gotski vplivi. Kasneje mu je bil prizidan dodatni vhod na severovzhodni strani. Velikost in razgibanost zunanjsčine, ki jo krasijo številni umetniško kovani izdelki, priča o pomenu nekdanjih lastnikov. V kletnih prostorih, ki so močno obokani, je bila v XIX. In v prvi polovici XX. stoletja ena izmed kroparskih pekarn.

Način dela kroparskih kovačev in kovačic, ki se stoletja ni spreminjal, je odločilno vplival na notranji ustroj bivanjskih prostorov. Ker so kroparski kovači večino svojih dni preživeli v vigenjcih, je bilo temu prilagojeno tudi prehranjevanje. Kuhali in jedli so kar na delovnih mestih, zato njihova stanovanja niso poznala posebnega prostora ki bi bil namenjen samo kuhi. Več družin si je delilo skupno ognjišče, ki je bilo na hodnikih stanovanjskih hiš po določenem vrstnem redu. Nevoščljivost in prepri pri kuhi so tako botrovali nazivu »fovšaritnica«, ki se je pri starejših Kroparjih ohranil vse do današnjih dni.

Vir: Med Jelovico in Karavankami (Toni Bogožalec)

Le korak stran od središča Kroke, v »ta usrani« gasi je v pobočje prislonjena stara fužinarska hiša Fovšaritnica. Velika nadstropna hiša s čopasto streho in prizidkom je ob vhodni fasadi obrnjena proti središču, z zahodne strani zapira ulico, z južne pa se navezuje na sklenjen ulični niz in daje pomemben arhitekturni pečat kraju. Je ena izmed najbolj ohranjenih in nespremenjenih arhitekturnih spomenikov v Kropi.

V hiši je v dveh nadstropjih prikazano življenje Kroparjev v času fužinarskega žebjarstva in življenje Kroparjev v 20. stoletju. Pritličje in prvo nadstropje sta namenjeni predstavitvi 20. stoletja, v drugem nadstropju pa je predstavljeno težko življenje prebivalcev Kroke v času fužinarskega žebjarstva. Predvsem je zanimiva razdelitev prostorov, v katerih so nekoč živele revne kroparske družine. V Fovšaritnici je v zgodovini živelo veliko ljudi, tudi do 70 oseb naenkrat. Pozneje je bila v prvem nadstropju gostilna, v kleti pa v 20. stoletju trgovina in pekarna, ki jo vodila takratna lastnica hiše Terezija Lazar.

Danes je v hiši poleg stanovanja v pritličju v katerem stanuje lastnica hiše, urejena zasebna etnološka zbirka, ki je tudi javno dostopna. Svojevrsten pečat tej zbirki kot nosilka nesnovne kulturne dediščine podaja tudi sedanja lastnica hiše Marija Lazar.

Vir: Gradivo za delavnico Naši kraji – Kropa (avtorica Nada Trošt, 2011)

**Fovšaritnica
Vir: RAGOR (Gorenjski muzej Kranj)**

**Fovšaritnica, 2013
Vir: Vigenjc 13 (Foto: Miran Kambič)**

Fovšaritnica, 2015
Vir: RAGOR (Foto: Nina Kobal)

Petnakovca (RAGOR, Eržen)

Kropa št. 71 – Potnak (lastnik Jollenig, FK 1827), Petnakovca (lastnik Jelenc France). // Kropa št. 27/a – Petnakovca (lastnik Čaus Stanko, 1995).

Hiša je bila namenjena za stanovanja za delavce v fužinah. V njej je živelo 8 družin.
Vir: RAGOR

Petnakovca, 1998
Vir: Vigenjc 13 (Foto: Miran Kambič)

Petnakovca, 2015
Vir: RAGOR (Foto: Nina Kobal)

Matevžek (RAGOR, Eržen) / gostilna U Špik (Eržen)

Kropa št. 72 – ni zapisa (lastnik Wister, FK 1827), Matevžek (lastnik Magušar Varl Matija). // Kropa št. 27 – Pri Matevžku (lastnik Murko Franc, 1995).

Hiša je prvič omenjena leta 1712.

Vir: Domača hišna imena v Kropi (avtor Jože Eržen).

Med domačini je danes uveljavljeno ime U Špík, kakor se je imenovala gostilna v tej stavbi.

Vir: RAGOR

Pri Matevžku, 1998
Vir: Vigenjc 13 (Foto: Miran Kambič)

Pri Matevžku, 2015
Vir: RAGOR (Foto: Nina Kobal)

Pibrovec (DAR) / Žnidarček (Eržen) / Jurman (RAGOR, Erman), Petrač (Knific)

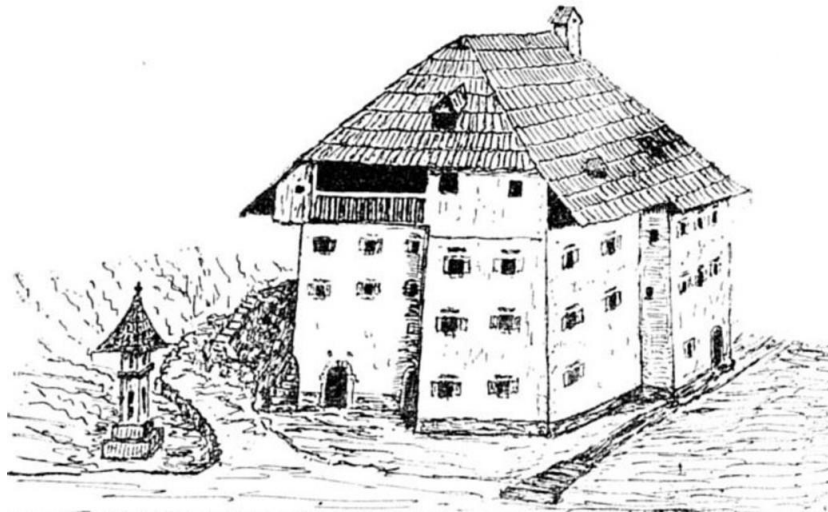
Kropa št. 73 – Snidar (lastnik Warl, FK 1827), Žnidarček / Jurman (lastnik Warl Jožef). // Kropa št. 13 – Pri Jurmanu (lastnik Petrač Dušan, 1995).

Hiša je bila zgrajena leta 1710.

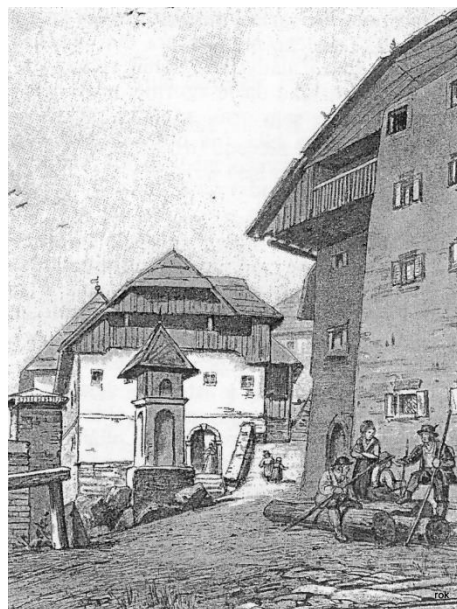
Vir: Domača hišna imena v Kropi (avtor Jože Eržen).

Pibročeva – Jurmanova hiša, Kropa št. 13. Pibročeva hiša stoji na samem kroparskem trgu in predstavlja izredno lep primerek fužinarske arhitekture. Grajena je bila okoli leta 1710, krasijo pa jo tipično majhna okna z železnimi polknicami, zanimiv lesen balkon (gank) tik pod streho ter več polokroglih kovanih vrat v pritličju. Členitev fužinarskih hiš je namreč narekovala shrambe za živila in drva na podstrešju, ker so bili kletni in pritlični prostori rezervirani za poslovne namene (skladišča, trgovine, žganjetoče itd).

Vir: Med Jelovico in Karavankami (Toni Bogožalec)

**Pri Pibrovcu, ok. 1650
Vir: arhiv Rok Gašperšič**

Pred Pibrovčevo hišo, ok. 1890

Vir: Vladislav Benesch

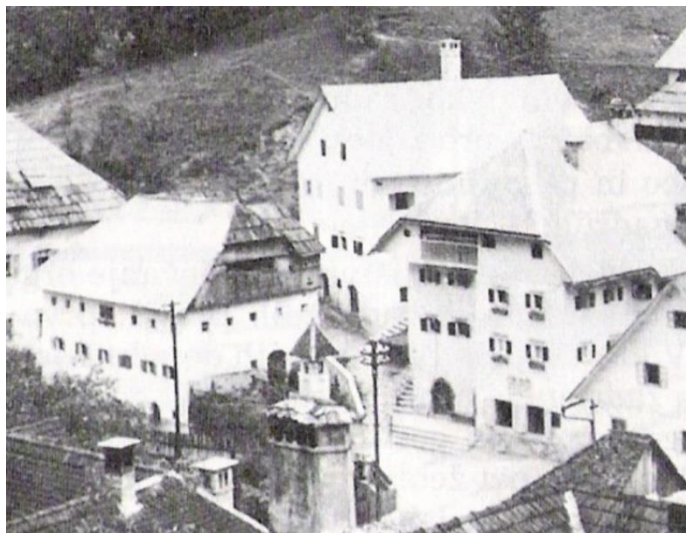
Op.: Pibrovčeva hiša je na desni.

Pri Pibrovcu

Vir: Vigenjc X.

Op.: Napis na tablah: Franc Petrač – neberljivo (zgornja)
neberljivo – čevljarstvo (spodnja)

Pibrovčeva hiša, ok. 1940

Vir: Jeseniški zbornik št. 6

Dušan Petrač, roj. 1932
Vir: 100 slovenskih znanstvenikov

Napis na portalu Pibrovčeve hiše
Vir: RAGOR (Foto: Nina Kobal)

Balont (RAGOR, Eržen)

Kropa št. 74 – ni zapisa (lastnik Mörtl, FK 1827), Balont (lastnik Pirc France). //
Kropa št. 15 – Pri Balontu (lastnik Berce Rudolf).

Hiše ob Kroparici

Vir: delcampe.net

Op.: Naša hiša je bila tretja z desne. / Napisal: Igor Pirc

Pri Balontu, 1998

Vir: Vigenjc 13 (Foto: Miran Kambič)

Pri Balontu, 2015
Vir: RAGOR (Foto Nina Kobal)

Potovka (RAGOR, Eržen) / Gorogova Micka (Eržen)

Kropa št. 75 – Gropa / Potovka (lastnik Polar Andrej). // Kropa št. 18 – Pri Potovki (lastnik Vukičević Boško).

Gospodarica je bila potovka, ki je v času, ko še ni bilo avtov ali avtobusov, hodila za ostale krajane po opravkih v Radovljico. Tako je prinesla zdravila iz lekarne, urejala zadeve na sodišču in drugih uradih.

Vir: RAGOR

Potovka Micka, 1929
Vir: Ilustrirani Slovenec
Op.: Marija Bertoncelj, roj. 1861

Drol (Eržen) / Pogrošar (RAGOR, Eržen)

Kropa št. 77 – ni zapisa (lastnik Wertenzel, FK 1827), Pogrošar (lastnik Drol Franc).
// Kropa št. 19 – Pri Pogrošarju (lastnica Grahovac Monika, 1995).

Pri Pogrošarju
Vir: DAR (razglednica, detajl)

Pri Pogrošarju, 2015
Vir: RAGOR (Foto: Nina Kobal)

Lukman (DAR, RAGOR) / Šobec (Eržen) / Flajs (Eržen) / Eva (RAGOR, Eržen)

Kropa št. 78 – ni zapisa (lastnik Jerella, FK 1827), Lukman / Šobc (lastnik Jerala Jožef), Pri Flajsu. // Kropa št. 16 – Pri Evi / Pri Lukmanu (lastnica Šolar Marija).

Luckman Georg (živel je od sredine do konca 17. stoletja). Verjetno je bil žebjar.

Luckman Matthäus (um. Kropa, 24. 8. 1767). Poroka z Clemenz Apolonija.

Luckman Franc (3. 10. 1735 – 31. 5. 1768). Poroka z Gressel Johanna, druga poroka z Pappler Margaretha.

Luckman Joseph (Kropa, 27. 2. 1760 – Ljubljana, 25. 12. 1803).

Luckman Katarina (Kropa, 22. 4. 1762 – Kropa, 15. 10. 1817).

Pri Evi (Lukmanova, Kropa 16) in Pri Parletu (Kropa 17), 1940
Vir: Vigenjc X. (Foto Joža Bertoncej)

Pri Evi / Pri Lukmanu, 1998
Vir: Vigenjc 13 (Foto: Miran Kambič)

Fabjanka (Eržen) / Knač (RAGOR, Eržen) / Žbontar (RAGOR, Eržen)

**Kropa št. 79 – Micheu (lastnik Fabian, FK 1827), Fabijanka (lastnik Fabjan Franc). //
Kropa št. 14 – Pri Knaču ... Pri Žbontarju (lastnik Gašperin Karel / lastnica
Žbontar Lenka, 1995).**

Hiša je prvič omenjena leta 1712.
Vir: Domača hišna imena v Kropi (avtor Jože Eržen).

Pri Knaču, 1998
Vir: Vigenjc 13 (Foto Miran Kambič)

Pri Knaču, 2015
Vir: RAGOR (Foto: Nina Kobal)

Črvič (RAGOR, Eržen)

Kropa št. 80 – Tramuzha (lastnik Deschman, FK 1827), Tramuška / Črvič (lastnik Horvat Jurij). // Kropa št. 12 (zgoraj) – Pri Črviču (lastnik Poljičak Robert, 1995).

V tej hiši so našli tram z letnico 1622 (sedaj je v Kovaškem muzeju). Hiša pa je verjetno še starejša.

Vir: Domača hišna imena v Kropi (avtor Jože Eržen).

Pri Črviču, ok. 1960
Vir: ebay.com

Pri Črviču, 2014
Vir: lebinca.com

Jan (RAGOR, Eržen) / Tramuška (RAGOR, Eržen) / Pod Štolmom (Eržen)

**Kropa št. 82 – ni zapisa (lastnik Klinar, FK 1827), Tramuška (lastnik Legat Jožef). //
Kropa št. 11 (spodaj) – Pri Janu / Tramuška / Pod Štolmom (lastnik Škriba Marko).**

Hišno ime Tramuška, zaradi tramov, hišno ime Par Ján pa po priimku Jan.
Vir: RAGOR

**Tramuška, ok. 1890
Vir: risar Vladislav Benesch**

Tramuška, od. 1966
Vir: DAR (F. K. R., detajl)

Tramuška, 1998
Vir: Vigenjc 13 (Foto Miran Kambič)

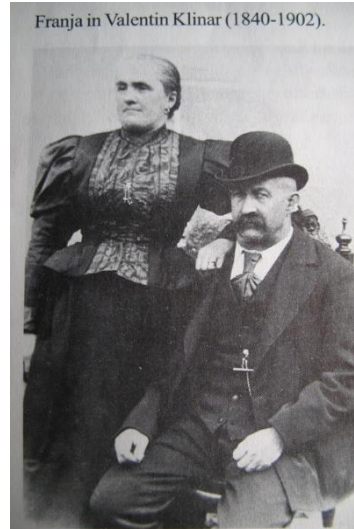
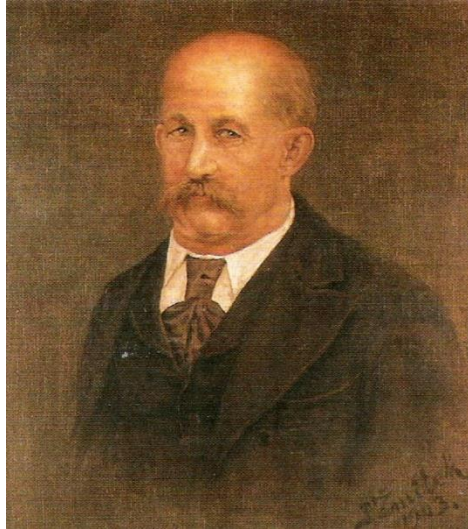

Johan (Eržen) / Balantušk (Eržen) / Klinar (RAGOR, Eržen)

Kropa št. 83 – Spelle (lastnik Pogatschnig, FK 1827), Klinar (lastnik Klinar Valentin). // Kropa št. 10 – Pri Klinarju (lastnik Krnc – Kovaški hram / danes celotna hiša Kovaški muzej).

Hišno ime izvira iz priimka Klinar. Valentin Klinar (1840-1902), kovaški podjetnik in trgovec, je bil zadnji lastnik hiše preden je le-ta leta 1934 prešla v javno rabo.

Vir: RAGOR

Valentin Klinar, 1903 / Franja in Valentin Klinar
Vir: Kroparski zbornik (olje na platno Žmitek) / Arhiv Rok Gašperšič

Klinarjeva hiša
Vir: Vigenjc 4

Klinarjeva hiša, od. 1965
Vir: DAR (detajl)

Pri Klinarju, 2015
Vir: RAGOR (Foto: Nina Kobal)

Šmarnica (Eržen) / Kren (Eržen) / Pokl (Eržen) / Merd - Pokl (RAGOR)

Kropa št. 85 – Schmaren (lastnik Legath, FK 1827), Šmarenca / Krena (lastnik Legat Jožef), Pri Krenu ... // Kropa št. 9 – Pri Merdu / Pri Pokeljnu (lastniki spodaj Jelenc Tončka / zgoraj Gašperinovi, 1995).

Hiša je prvič omenjena leta 1712.
Vir: Domača hišna imena v Kropi (avtor Jože Eržen).

Pri Poklnu (Kropa št. 9), 1973-74
Vir: Vigenjc X. (Foto: Ivan Sedej)

Pri Poklnu, 2010
Vir: kraji.eu

Pri Merdu / Pri Pokeljnu, 2015
Vir: RAGOR (Foto: Nina Kobal)

Spodnji Benkov mlin (Eržen) / Benk (Eržen) / Murn (RAGOR, Eržen)

Kropa št. 86 – Benko (lastnik Smoukar, FK 1827), Benkov mlin (lastnik ---). // Kropa št. 6 – Zadrुžne pisarne / Pri Murnu (lastnica Eržen Kati / lastnica Bogožalec Anica, 1995).

Hiša je bila zgrajena leta 1802.

Vir: Domača hišna imena v Kropi (avtor Jože Eržen).

Pri Murnu, 2015
Vir: RAGOR (Foto: Nina Kobal)

Malevš (Eržen) / **Pastirc** (Eržen) / **Spodnji bajer** (Eržen) / **Honža** (RAGOR, Eržen)

Kropa št. 87 – Krumpek (lastnik Jerella, FK 1827), **Maleuž / Honža** (lastnik Potočnik Franc). // **Kropa št. 5 – Pri Honžu** (lastnik Zupan Tone, 1995).

Hiša je prvič omenjena leta 1712.

Vir: **Domača hišna imena v Kropi** (avtor Jože Eržen).

Pri Honžu, 1998
Vir: **Vigenjc 13** (Foto: Miran Kambič)

Pri Honžu, 2015
Vir: RAGOR (Foto: Nina Kobal)

Beneficiat (Eržen) / Mežnarija pri Kapelici (RAGOR, Eržen)

Kropa št. 88 – Pfarrhoff (FK 1827), Mežnarija kapelca (lastnik ---). // Kropa št. 4 – Mežnarija pri Kapelici.

Hiša je bila zgrajena leta 1742.

Vir: Domača hišna imena v Kropi (avtor Jože Eržen).

Hišno ime se je domačije prijelo po dejavnosti, za katero so bili domači zadolženi. Bili so mežnarji - cerkovniki.

Vir: RAGOR

Mežnarija pri Kapelici, ok. 1900
Vir: Pozdrav z Gorenjske (GM Kranj)

Mežnarija pri Kapelici (Kropa št. 4), 1984
Vir: Vigenjc X. (Foto: Jaka Gnilšak)

Gorakovca (Eržen) / Parletu (RAGOR, Eržen)

Kropa št. 89 – Gorakovca (lastnik Tomše Martin). // Kropa št. 17 – Pri Parletu (lastnik Peternel Pavle).

Hišno ime izhaja iz besede parletu - priletel, saj je gospodar vedno pritekel.

Vir: RAGOR

Pri Evi (Lukmanova, Kropa 16) in Pri Parletu (Kropa 17), 1940
Vir: Vigenjc X. (Foto Joža Bertoncej)

Pri Parletu (desna hiša), 1998
Vir: Vigenjc 13 (Foto: Miran Kambič)

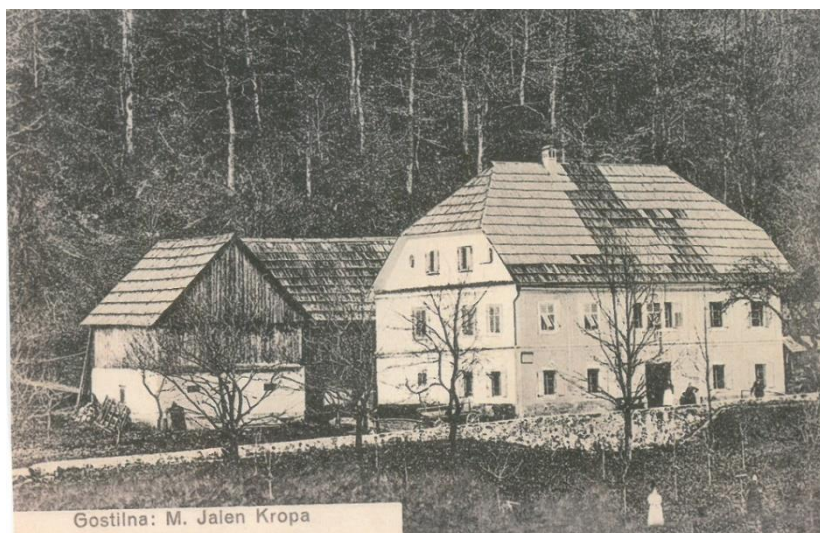

Jaln (FK, Eržen) / Jarm (RAGOR, Eržen)

Kropa št. 90 – Jallen (lastnik Jarella, FK 1827), Jarem (lastnik Jalen Janez). //
Kropa št. 2 – Pri Jarmu (lastnik Potočnik Stojan, 1995)

Hiša je bila zgrajena med leti 1770-90.

Vir: Domača hišna imena v Kropi (avtor Jože Eržen).

Gostilna M. Jalen Kropa, ok. 1900

Vir: arhiv Brane Kukič – Kuka

Pri Jarmu, 1998

Vir: Vigenjc 13 (Foto Miran Kambič)

Cene (Eržen) / Lodnov Ivan (Eržen) / V Lodnu (RAGOR)

Kropa št. 91 – ni zapisa (lastnik Globoznik, FK 1827), Lodn (lastnik Varl Janez). // Kropa št. 7 – V Lodnu (lastnica Ažman Polonca, 1995).

Hiša je bila zgrajena leta 1788.

Vir: mk.gov.si

Hiša je bila zgrajena leta 1793.

Vir: Domača hišna imena v Kropi (avtor Jože Eržen).

Pri hiši so imeli trgovino z lodnom, vrsto volnenega blaga.

Vir: RAGOR

Ažmanova hiša (V Lodnu, št. 7) je imela vključno z gospodarskim stanovanjem 12 sob in 10 lesenih podstrešnih kamer. V 19. stoletju je v njej hkrati živelo do 92 oseb.

Vir: Kropa – kulturno turistični vodik (MRO, 2000)

Lodnova hiša, 2010

Vir: kraji.eu

**Vklesana letica (1887-1888) nad portalom
Vir: RAGOR (Foto: Nina Kobal)**

Čopek (RAGOR, Eržen)

Kropa št. 92 – Jallen (lastnik Waschetz, FK 1827), Čopek / Perc (lastnik Varl Janez). // Kropa št. 30 – Pri Čopku (lastnik Čaus Tomaž, 1995).

Hiša je bila zgrajena leta 1792.

Vir: Domača hišna imena v Kropi (avtor Jože Eržen).

**Čopkova hiša (Kropa št. 30), pred 1950
Vir: Vigenjc X. (Foto: Vinko Pirc)**

Pri Čopku, 2015
Vir: RAGOR (Foto: Nina Kobal)

Ta kosmat Šuštar (Eržen) / Semenova Agata (Eržen) / Petr (RAGOR, Eržen)

Kropa št. 93 – Pirz (lastnik Warl, FK 1827), Kabernov / Petrova (lastnik Pavlič Luka), ... Pri Ta kosmatem šuštarju ... Pri Semenovi Agati ... // Kropa št. 83 – Pri Petru (lastnica Pesjak Sabina, 1995).

Hanz (Eržen) / Štruklov Joža (Eržen) / Štrukelj (RAGOR)

Kropa št. 94 – ni zapisa (lastnik Anderl, FK 1827), Štrukl (lastnik Magušar Janez). // Kropa št. 22 – Pri Štruklju (lastnica Blaznik Pavla / lastnik Berce Tone, 1995).

Hiša je prvič omenjena leta 1800.

Vir: Domača hišna imena v Kropi (avtor Jože Eržen).

Klofčar / Šimn / Tirolc / Favland / Oglar (vse Eržen) / Voglar (RAGOR)

Kropa št. 95 – Schima (lastnik Aschmann, FK 1827), Klofčar / Šima (lastnik Šorl Andrej), Pri Tirolcu ... Pri Favlandu ... // Kropa št. 38 – Pri Voglarju (lastnik Šolar Polda, 1995).

Včasih so kuhali oglje. / V hiši je bil leta 1874 rojen slikar Peter Žmitek.
Vir: RAGOR

Peter Žmitek
Vir: arhiv Rok Gašperšič

Pri Voglarju, 2015
Vir: RAGOR (Foto: Nina Kobal)

Ferbar (RAGOR, Eržen)

Kropa št. 96 – ni zapisa (lastnik Tronoth, FK 1827), Ferbar (lastnik Ažman Šimen).
// Kropa št. 34 – Pri Ferbarju (lastnici Dana in Mila Škriba, 1995.

Hiša je prvič omenjena leta 1808.

Vir: Domača hišna imena v Kropi (avtor Jože Eržen).

Včasih je bila to barvarna tekstila.

Vir: RAGOR

Pri Ferbarju, 2015

Vir: RAGOR (Foto: Nina Kobal)

Štangel (RAGOR, Eržen)

**Kropa št. 97 – Stangel (lastnik Schoberl, FK 1827), Štangl (lastnik Ažman Lenart).
// Kropa št. 67 – Pri Štangeljnu (lastnica Ažman Rika, 1995).**

So znana tesarska rodbina.

Vir: RAGOR

Šobrl Neža (roj. Kropa št. 97, 20. 1. 1812). Štangelnovo.

Pri Štangeljnu
Vir: 716lavie.com

Pri Štangeljnu, 2015
Vir: RAGOR (Foto Nina Kobal)

Cene (Eržen) / Lodnov Ivan (RAGOR, Eržen)

Kropa št. 99 – ni zapisa (lastnik Sgaga, FK 1827), Mehar (lastnik Čufer Lenart). //
Kropa št. 8 – Pri Lodnovem Ivanu (lastnik Čater Maks).

Hišno ime ni več v rabi.
Vir: RAGOR

Pri Lodnovem Ivanu (Kropa št. 8), 1984
Vir: Vigenjc X. (Foto: Jaka Gnilšak)

Pri Lodnovem Ivanu, 1998 in 2013
Vir: Vigenjc 13 (Foto Miran Kambič)

Pri Lodnovem Ivanu, 2015
Vir: RAGOR (Foto: Nina Kobal)

Foca (RAGOR, Eržen)

Kropa št. 100 – ni zapisa (lastnik Suppan, FK 1827), Foca / Fežnar (lastnik Bertoncelj Miha). // Kropa št. 59 – Pri Focu (lastnik ---, 1995).

Pri Focu, 1998 in 2013
Vir: Vigenjc 13 (Foto Miran Kambič)

Pri Focu, 2015
Vir: RAGOR (Foto: Nina Kobal)

Korošček (RAGOR, Eržen)

Kropa št. 101 – Koroschek (lastnik Uasenig, FK 1827), Korošček (lastnik Jelenc Janko). // Kropa št. 26 – Pri Koroščku (lastnik Jelenc Janko, 1995).

Hiša je bila zgrajena leta 1826.

Vir: Domača hišna imena v Kropi (avtor Jože Eržen).

Miklavž (RAGOR, Eržen)

Kropa št. 102 – Miklavž (lastnik Tomaževac Janez). // Kropa št. 91 – Pri Miklavžu (lastnik Kordež Ivan, 1995).

Pri Ledarju, skrajno desno Pri Miklavžu, 1936
Vir: arhiv Božo Zupan

Berglač (Eržen) / Tonc (Eržen) / Stočar (RAGOR, Eržen)

Kropa št. 103 – Spelle (lastnik Pogatschnig, FK 1827), Klinar (lastnik Klinar Valentin). // Kropa št. 105 – Pri Stočarju (lastnik Bertoncelj Miha, 1995).

Hojac (RAGOR, Eržen)

Kropa št. 104 – NP // Kropa št. 60 – Pri Hojacu (lastnica Rajgelj Angela, 1995).

Pri Hojacu, 2015

Vir: RAGOR (Foto: Nina Kobal)

Op.: Levo Pri Focu (št. 59), skrajno desno Pri Jernaču (št. 61).

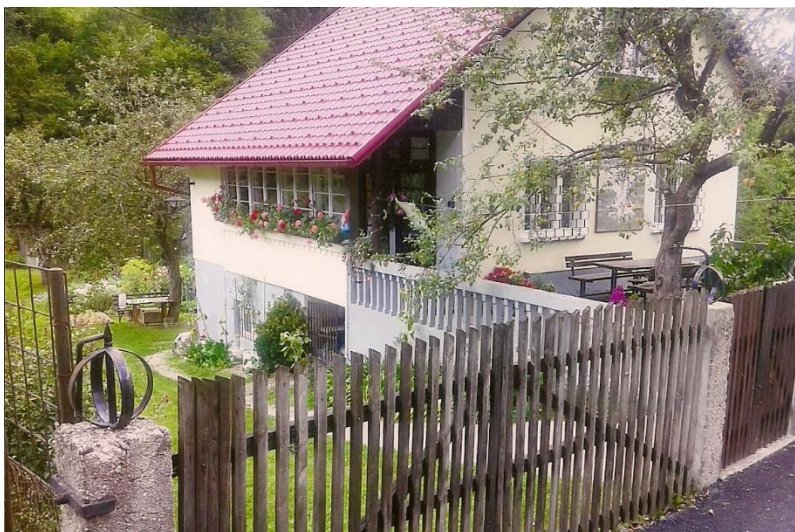

Knačev Ivo (Eržen) / Ivo (RAGOR, Eržen)

Pri Knačevem Ivu / Pri Ivu (lastnik Gašperšič Janez, 1995) – Kropa št. 1

Hišno ime po graditelju hiše Ivu Gašperšiču. Leta 1931 je imela hiša št. 94.

Vir: Domača hišna imena v Kropi (avtor Jože Eržen).

Pri Ivotu, 2015
Vir: RAGOR (arhiv Helena Ralič)

Ravnatelj / Na Dolini (RAGOR, Eržen)

Kropa št. 90 – Pri Ravnatelju / Na Dolini (lastnik Gašperšič Janez, 1995).

Gospodar je bil ravnatelj Zadruga in kasneje Plamena Krope. Drugo hišno ime po ledinskem imenu, kjer stavba stoji. Bila je prva hiša na tistem koncu (oštevilčena že leta 1931 op. p.). / Hišno ime Par Ravnateljne je nastalo, ker je bil nekdanji gospodar pred 2. svetovno vojno ravnatelj Žebljarske zadruga. Hišno ime Na Dolin pa je nastalo, zaradi lokacije hiše, ki je stala v dolini.

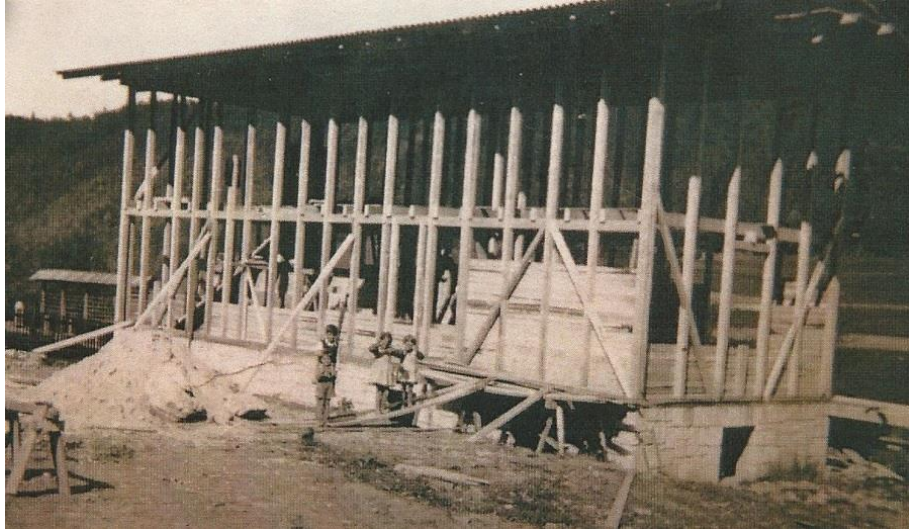
Vir: RAGOR

Nad Ledrarjevo hišo na travniku ledinsko ime Na dolini, je ograjena parcela. (Desno je "Pr Miklavž«). To parcelo je kupil in ograjil moj oče in na njej leta 1936 začel graditi hišo, vseljena 1938 - "Pr Ravnateljnu", Kropa št. 90. Od 12 otrok sva bila v njej rojena samo zadnja dva (1940 in 1941). Zemlja je bila cerkvena in je oče najprej kupil gozd, tega pa je zamenjal za to zemljišče. Samo tako je prišel do tega stavbišča.

Vir: Napisal Rok Gašperšič, avgust 2018

Pri Ledrarju – zadaj ograjena parcela za Gašperšičevo hišo, 1936
Vir: arhiv Božo Zupan

Gradnja Gašperšičeve hiše – Pri Ravnateljju, 1938
Vir: arhiv Rok Gašperšič

Jože in Antonija Gašperšič, 1939
Vir: arhiv Rok Gašperšič

Pri Ravnateljju, 2006
Vir: RAGOR (arhiv Rok Gašperšič)

Pri Ravnateljju, 2012
Vir: RAGOR (arhiv Rok Gašperšič)

Pri ravnateljju, 2013
Vir: Vigenjc 13 (Foto Miran Kambič)

★★★★

Leta gradenj hiš v Kropi (po letu 1770):

Pri Goraku	Kropa št. 89	pred 1788
Pri Jalnu	Kropa št. 90	pred 1788
V Lodnu	Kropa št. 91	1788 (gov.si), 1793 (Eržen)
Pri Čopku	Kropa št. 92	1792 (Eržen)
NP	Kropa št. 93	hiše ni v seznamu (Eržen)
Pri Hanzu	Kropa št. 94	1800*
Pri Oglarju	Kropa št. 95	ok. 1805
Pri Ferbarju	Kropa št. 96	1808*
Pri Štangelnu	Kropa št. 97	1810-1825
NP	Kropa št. 98	hiše ni v seznamu (Eržen)
Lodnov Ivan	Kropa št. 99	1810-1825
Pri Foci	Kropa št. 100	1810-1825
Pri Koroščku	Kropa št. 101	1826 (Eržen)
Pri Miklavžu	Kropa št. 102	1826-1869
Pri Stočarju	Kropa št. 103	do 1869 (popis 1869)
Pri Hojacu	Kropa št. 104	po 1869

Op.: Pri prvem oštevilčenju hiš leta 1770 je bilo v Kropi 88 hiš. Torej so bile vse te hiše zgrajene pred letom 1770.

Pri popisu leta 1869 so bile v Kropi 103 hiše.

Seznam manjkajočih fotografij posameznih hiš:

Kropa št. 21 (danes št. 69)	Štolmajer / Habjan	(lastnik Pavlič Jure)
Kropa št. 39 (danes št. 60)	Tarbuskar	(lastnica Šimnic Elizabeta)
Kropa št. 40 (danes št. 49)	Smukar v Grabnu	(lastnica Eržen Angela)
Kropa št. 44 (danes št. 45)	Zgornji mlin	(lastnik Berce Vinko)
Kropa št. 48 (danes št. 44)	Bogal	(lastnica Smrekar Rezka)
Kropa št. 61 (danes št. 24)	Smukar na hribu	(lastnik Šolar Tone)
Kropa št. 62 (danes št. 23)	Kolerček	(lastnik Zupan Jože)
Kropa št. 75 (danes št. 18)	Potovka	(lastnik Vukičevič Boško)
Kropa št. 93 (danes št. 83)	Petr	(lastnica Pesjak Sabina)
Kropa št. 94 (danes št. 22)	Štrukelj	(lastnika Blaznik / Berce)
Kropa št. 101 (danes št. 26)	Korošček	(lastnik Jelenc Janko)
Kropa št. 102 (danes št. 91)	Miklavž	(lastnik Kordež Ivan)*
Kropa št. 103 (danes št. 105)	Stočar	(lastnik Bertoncelj Miha)

Hiše podjetnikov na Placu v Kropi: prva od leve Vreténova (Joža Gartner), na sredi Tončetova (Antona Poznika, v kateri se je rodil Radivoj Poznik), tretja Šmelova (Benjamina Šulerja, v kateri se je rodila Kristina Šuler)

**Vir: Iz vigenjca in fužine v tovarno
(Kronika: Avtor Jože Gašperšič)**

Krjavljeva koč

Franjo Baš. V Kropi je tudi postal hišni posestnik: kupil si je hišico, šest metrov dolgo, štiri metre široko, okoli nje 113 m² sveta, ob meji potoček. Imenoval jo je Krjavljevo koč. To je bil odslej njegov »vikend«.

Vir: Bašev zbornik

**Franjo Baš (Kamenče, 22. 1. 1899 – Ljubljana, 30. 4. 1967)
Bašov zbornik (Časopis za zgodovino ..., 1969)**

Polni naslovi virov:

Kroparski zbornik – Ob stoletnici Plamena (Izdali: Muzeji radovljiške občine; glavna urednica Verena Štekar-Vidic, Radovljica – Kropa, 1995); Domača hišna imena v Kropi (avtor Joža Eržen).

Vigenc št. 13 – Arhitekturna podoba Kroke 1998-2013 (Glasilo Kovaškega muzeja v Kropi; glavna urednica Verena Štekar-Vidic); Celotna številka »Arhitekturna podoba Kropa 1998-2013« (avtor Miran Kambič).

Hisnaimena.si (RAGOR – avtor: Klemen Klinar); Iskalnik hišnih imen – Kropa (foto: Nina Kobal, tekst Klemen Klinar). / RAGOR – Razvojni projekt Zgornje Gorenjske je zaživel leta 2013.

Med Jelovico in Karavankami – Radovljiški zbornik 2000 (Občina Radovljica, gl. urednik Jože Dežman); Izbrane kulturne in naravne znamenitosti (avtor Toni Bogožalec).

Osebni arhiv: Rok Gašperšič

Viri člankov, ki jih iščemo:

Iz zgodovine hiše v Kropi. Kosov zbornik (ZC VI-VII), Ljubljana 1952-1953.

Članki, ki jih priporočamo:

Zgodovina družine Luckmann (Kronika, 1989; prevedla in pripravila za objavo Eva Holz). / <https://www.dlib.si/stream/URN:NBN:SI:doc-APKEBNT1/7b475780-58d4-4b63-8f29-5629c8b1ad6f/PDF>

Konservatorski načrt za prenovo kulturnega spomenika Kropa / www.mk.gov.si/fileadmin/mk.gov.si/...za.../a1__KNP_analiticni_del.pdf

Sestavil: Goran Lavrenčak – DAR